

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра обліку та оподаткування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«ОБЛІК ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІДПРИЄМСТВА»

Студента 2 курсу, 2м групи,
спеціальності 071 «Облік і
оподаткування»
спеціалізації «Облік і
оподаткування»

Закіс Тетяна Олегівна

*підпис
студента*

Науковий керівник
д.е.н.,
доцент

Фоміна Олена
Володимирівна

*підпис
керівника*

Гарант освітньо-професійної
програми
д.е.н.,
професор

Бенько Микола
Миколайович

*підпис
керівника*

Київ 2019

Київський національний торговельно-економічний університет

Факультет обліку, аудиту та інформаційних систем

Кафедра обліку та оподаткування

Ступінь вищої освіти «магістр»

спеціальності 071 «Облік і оподаткування», спеціалізації «Облік і оподаткування»

Затверджую

Зав. кафедри _____ Фоміна О.В.
« _____ » _____ 201_ р.

**Завдання
на випускню кваліфікаційну роботу студентці**

Закіс Тетяні Олегівні

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи: «Облік зобов'язань підприємства»

Затверджена наказом ректора від 18.01.2019 р. № 139

2. Строк здачі студентом закінченої роботи _____ 2019 р.

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи

Метою випускної кваліфікаційної роботи є обґрунтування теоретичних положень та розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення обліку зобов'язань підприємства.

Об'єктом дослідження роботи є операції розрахунків з кредиторами, які призводять до виникнення зобов'язань підприємства.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних питань бухгалтерського обліку зобов'язань на прикладі ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел».

4. Перелік графічного матеріалу рисунки, таблиці, схеми, графіки.

5. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (перелік питань за кожним розділом)

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО – МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність та види зобов'язань

1.2. Концептуальні основи обліку зобов'язань підприємства

Висновок до розділу 1

РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ОБЛІКУ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Фінансовий облік зобов'язань на ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел»

2.2. Узагальнення інформації про зобов'язання у звітності підприємства

2.3. Організація обліку зобов'язань підприємства за умов застосування сучасних інформаційних систем

Висновок до розділу 2

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ на ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел»

3.1. Напрями і заходи удосконалення обліку зобов'язань підприємства

3.2. Облікове забезпечення управління зобов'язаннями підприємства

ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел»

Висновок до розділу 3

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

6. Календарний план виконання роботи

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	
		за планом	фактично
1	Написання статті	12.09.2019р.	12.09.2019р.
2	Підготовка першого розділу	28.06.2019р.	28.06.2019р.
3	Підготовка другого розділу	06.09.2019р.	06.09.2019р.
4	Підготовка третього розділу	25.09.2019р.	25.09.2019р.
5	Попередній захист ВКР	12.11.2019р.	12.11.2019р.
7	Подання завершеної роботи на кафедру	15.11.2019р.	15.11.2019р.

7. Дата видачі завдання _____ 2019 р.

8. Керівник випускної кваліфікаційної роботи _____ Фоміна О.В.
(прізвище, ініціали, підпис)

9. Гарант освітньо-професійної програми _____ Бенько М.М.
(прізвище, ініціали, підпис)

10. Завдання прийняв до виконання студент _____ Закіс Т.О.
(прізвище, ініціали, підпис)

11. Висновок керівника випускної кваліфікаційної роботи

Керівник випускної кваліфікаційної роботи _____
(підпис, дата)

12. Висновок про випускну кваліфікаційну роботу

Випускна кваліфікаційна робота студентки **Закіс Тетяни Олегівни** може бути допущена до захисту в екзаменаційній комісії.

Гарант освітньо-професійної програми _____ Бенько М.М.
(підпис, прізвище, ініціали)

Завідувач кафедри _____ Фоміна О.В.
(підпис, прізвище, ініціали)

« _____ » _____ 201_ р.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО – МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІДПРИЄМСТВА	6
1.1. Економічна сутність та види зобов'язань	6
1.2. Концептуальні основи обліку зобов'язань підприємства	12
Висновок до розділу 1	16
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ОБЛІКУ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІДПРИЄМСТВА	18
2.1. Фінансовий облік зобов'язань на ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел»	18
2.2. Узагальнення інформації про зобов'язання у звітності підприємства	23
2.3. Організація обліку зобов'язань підприємства за умов застосування сучасних інформаційних систем	28
Висновок до розділу 2	32
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ на ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел»	34
3.1. Напрями і заходи удосконалення обліку зобов'язань підприємства	34
3.2. Облікове забезпечення управління зобов'язаннями підприємства ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел»	36
Висновок до розділу 3	40
ВИСНОВКИ	42
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	45
ДОДАТКИ	52

ВСТУП

В умовах подолання наслідків фінансової кризи в економіці України актуальним є питання своєчасності здійснення розрахунків між суб'єктами господарської діяльності. Порушення строків погашення зобов'язань між контрагентами призводить до їх накопичення та знецінення грошових коштів для кредиторів. Це негативно впливає на фінансовий стан підприємств. Вирішення зазначеної проблеми потребує ефективного управління зобов'язаннями, яке в свою чергу неможливе без облікового забезпечення.

Прийняття управлінських рішень здійснюється на підставі інформації про зобов'язання, що формується у обліковій системі. У зв'язку з цим виникає необхідність удосконалення теоретичних і методичних аспектів облікового забезпечення управління зобов'язаннями, а також визначення впливу їх величини на платоспроможність підприємства в сучасних умовах господарювання.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженню проблем списання зобов'язань за товари, роботи та послуги присвятили свої роботи вітчизняні та зарубіжні вчені, такі як Мазур Я.В., Іщенко Я.П., Головка Ю.С., Магда Т.С., Р.П. Гончарук, С.В. Зеленко, Г.О. Крамаренко, О.Є. Чорна, В.С. Муковіз, Н.М. Ткаченко, Є.Ф. Томчук, В.В. Сопко приділяють значну увагу теоретичним засадам обліку кредиторської заборгованості, зокрема питанню її тлумачення. Інші вчені, серед яких О.В. Попазова, О.Б. Чорненька, Ю.С. Цал-Цалко.

Проведене дослідження наукових праць провідних вчених - економістів та практики господарської діяльності свідчить про те, що окремі теоретичні положення щодо трактування поточних зобов'язань є дискусійними, а низка важливих аспектів класифікації, визнання, методики обліку та аналізу зобов'язань потребують уточнення та подальшого вдосконалення.

Метою випускної кваліфікаційної роботи є обґрунтування теоретичних положень та розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення обліку зобов'язань підприємства.

Основні завдання написання випускної кваліфікаційної роботи:

- дослідити економічну сутність зобов'язань підприємства;
 - визначити концептуальні основи обліку зобов'язань підприємства;
 - з'ясувати організацію та методика обліку зобов'язань підприємства ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел»;
 - розкрити методика узагальнення даних з бухгалтерського обліку зобов'язань підприємства ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел» у формах звітності;
 - оцінити напрями і заходи удосконалення обліку зобов'язань підприємства;
- обґрунтувати облікове забезпечення управління зобов'язаннями підприємства ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел».

Об'єктом дослідження роботи є операції розрахунків з кредиторами, які призводять до виникнення зобов'язань підприємства.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних питань бухгалтерського обліку зобов'язань на прикладі ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел».

Методи дослідження. Інформаційними джерелами дослідження слугували законодавчо - нормативні акти Верховної Ради та Кабінету Міністрів України, одержані в результаті особистих досліджень матеріали підприємства, первинна документація, реєстри обліку, звітність підприємства, аналітично - оглядові й науково - методичні публікації із зазначеної проблеми. Для вирішення поставлених завдань і досягнення мети дослідження використано сукупність економічних методів та методик.

Достовірність та обґрунтованість дослідження забезпечило використання методів логічного узагальнення (при встановленні організаційних та економічних засад аналізу поточної кредиторської

заборгованості), порівняльного аналізу (при узагальненні показників поточної кредиторської заборгованості), наукової абстракції (при проведенні класифікації поточної кредиторської заборгованості, вивченні факторів впливу на обсяг поточної кредиторської заборгованості).

Наукова гіпотеза. Формування в системі обліку інформації про зобов'язань підприємства забезпечить потреби внутрішніх користувачів в інформації на основі якої вони зможуть приймати управлінські рішення стосовно ефективності використання ресурсів та покращення діяльності підприємства.

Інформаційною базою дослідження є законодавство, нормативно-правові акти з питань підприємницької діяльності обліку в галузях економіки, обліку та оподаткування, наукові праці зарубіжних і вітчизняних вчених-економістів.

Дослідження полягає в уточненні теоретичних положень та розробці практичних рекомендацій, спрямованих на удосконалення методики обліку, зобов'язань підприємства.

Основні результати, які складають наукову новизну дослідження, характеризуються удосконаленням теоретичних і практичних положень обліку зобов'язань підприємства. Впровадження запропонованих рекомендацій у практичну діяльність ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел» дозволить удосконалити обліково-аналітичний процес щодо формування інформації про зобов'язання.

За результатами дослідження було опубліковано статтю у Збірнику наукових статей КНТЕУ на тему «Облікове забезпечення управління зобов'язаннями підприємства».

Практична частина випускної кваліфікаційної роботи виконана на базі внутрішніх нормативних документів, облікових реєстрів аналітичного та синтетичного обліку, фінансової звітності та іншої документації ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел».

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО – МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ

ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність та види зобов'язань

Результати дослідження. Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про кредиторську заборгованість та її розкриття у фінансовій звітності визначає Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання». Норми П(С)БО 11 застосовуються підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами незалежно від форм власності (крім бюджетних установ та підприємств, які відповідно до законодавства складають фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності) [1].

Досліджуючи сутність зобов'язань, варто звернути увагу на трактування даного поняття у міжнародних стандартах бухгалтерського обліку. Зокрема, в МСБО 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи» наведені такі визначення різних видів зобов'язань [2]:

1) Зобов'язання - існуюче зобов'язання суб'єкта господарювання, яке виникає в результаті минулих подій і погашення якого, за очікуванням, призведе до вибуття ресурсів суб'єкта господарювання, котрі втілюють у собі економічні вигоди.

2) Юридичне зобов'язання - зобов'язання, яке виникає внаслідок:

- а) контракту (внаслідок його явних чи неявних умов);
- б) законодавства;
- в) іншої дії закону.

3) Конструктивне зобов'язання - зобов'язання, яке є наслідком дій суб'єкта господарювання, коли:

а) суб'єкт господарювання вказав іншим сторонам, що він візьме на себе певну відповідальність згідно з порядком, установленим його минулою

практикою, опублікованими політиками чи достатньо конкретно поточною заявою;

б) як наслідок, суб'єкт господарювання створив обґрунтоване очікування у інших сторін, що він виконає ці зобов'язання.

4) Умовне зобов'язання - це:

а) можливе зобов'язання, яке виникає внаслідок минулих подій і існування якого підтвердиться лише після того, як відбудеться або не відбудеться одна чи кілька невизначених майбутніх подій, не повністю контрольованих суб'єктом господарювання;

б) існуюче зобов'язання, яке виникає внаслідок минулих подій, але не визнається, оскільки:

– немає ймовірності, що вибуття ресурсів, котрі втілюють у собі економічні вигоди, буде необхідним для погашення зобов'язання;

– суму зобов'язання не можна оцінити достатньо достовірно.

5) Забезпечення зобов'язання з невизначеним строком або сумою [2].

У вітчизняній практиці домінує трактування поняття «зобов'язання» з юридичної точки зору.

Як юридична категорія господарське зобов'язання – це господарські відносини, що регулюються правом. З огляду на існування цих відносин одна сторона уповноважена вимагати від іншої здійснення господарських операцій: передачі майна, виконання робіт, надання послуг, а інша сторона зобов'язана виконувати вимоги щодо предмету зобов'язання і має при цьому право вимагати відповідну винагороду – сплату коштів, зустрічні послуги. Таким чином, сутність зобов'язання складають права та обов'язки сторін. Наприклад, у договорі купівлі-продажу покупець має право вимагати від продавця передати йому придбаний товар. Цьому праву покупця відповідає обов'язок продавця передати покупцеві проданий йому товар [4].

З економічної точки зору зобов'язання розглядається як кредиторська заборгованість, що значно звужує це поняття. Проте саме в такій інтерпретації воно використовується бухгалтерами-практиками.

В обліку зобов'язання – це джерело формування фінансових ресурсів для фінансування операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства. У майбутньому заборгованість за зобов'язаннями має бути погашена шляхом передачі певних активів або послуг [3].

У результаті проведеного дослідження трактування терміна «зобов'язання» встановлено, що зобов'язання мають одночасно юридичний та економічний характер. З точки зору бухгалтерського обліку використання поняття «зобов'язання» є більш вузьким, ніж з юридичної. На практиці зобов'язання реєструються в обліку тільки в тому разі, якщо за ними виникає заборгованість, тобто зобов'язання, які передбачені договором і підлягають виконанню в майбутньому, не є заборгованістю і не відображуються в обліку. Отже, поточні зобов'язання виникають після отримання товарів, робіт, послуг, авансу та нарахування заробітної плати, податків, зборів тощо, тобто як наслідок минулих подій [3].

Аналізуючи подані вище визначення, можна зробити висновок, що категорія «зобов'язання» за своїм змістом є ширшою від категорії «кредиторська заборгованість», оскільки лише окремі види зобов'язання можуть розглядатись як кредиторська заборгованість, а це, зокрема, юридичні та конструктивні зобов'язання, тоді як умовне зобов'язання чи забезпечення кредиторською заборгованістю не визнаються.

З метою бухгалтерського обліку П(С)БО 11 класифікує зобов'язання наступним чином (рис. 1.1).

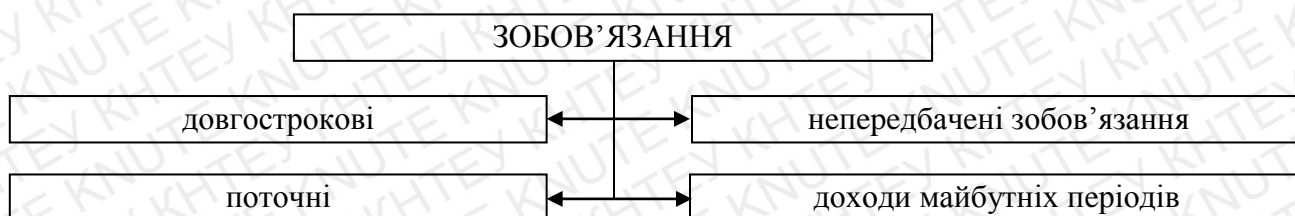

Рис. 1.1. Класифікація зобов'язань за П(С)БО 11 «Зобов'язання» [1]

Довгострокові зобов'язання у даному положенні поділені на [1]:

- довгострокові кредити банків;

- інші довгострокові зобов'язання;
- відстрочені податкові зобов'язання;
- довгострокові забезпечення.

Серед поточних зобов'язань в Положенні (стандарті) бухгалтерського обліку «Зобов'язання» 11 виокремлено такі їх види [1]:

- короткострокові кредити банків;
- поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями, за товари, роботи, послуги, за розрахунками з бюджетом, у тому числі з податку на прибуток, за розрахунками зі страхування, за розрахунками з оплати праці, за розрахунками з учасниками, за розрахунками із внутрішніх розрахунків;
- короткострокові векселі видані;
- поточні забезпечення;
- та інші поточні зобов'язання.

Довгостроковою кредиторською заборгованістю є зобов'язання, термін погашення яких більше дванадцяти місяців із дати виникнення.

Поточною, або короткостроковою кредиторською заборгованістю підприємства виступає заборгованість, яка виникла внаслідок діяльності суб'єкта господарювання, та яка буде погашена у терміні до дванадцяти місяців. В залежності від специфіки діяльності підприємства кредиторська заборгованість може виникати із строком погашення у різні терміни, але вона повинна бути обов'язково погашеною, оскільки, наявність непогашеної простроченої кредиторської заборгованості свідчить про неплатоспроможність підприємства, що веде до банкрутства [1].

Поточна кредиторська заборгованість складається із заборгованості постачальникам за одержані від них товарно – матеріальні цінності, заборгованості перед бюджетом за податковими платежами, заборгованості з оплати праці і страхування, авансів покупців у рахунок майбутніх відвантажень та ін. [1].

Класифікації зобов'язань та кредиторської заборгованості, подані в

економічній навчальній літературі, передбачають їхній поділ на види відповідно до подання у фінансовій звітності, насамперед балансі. Тобто такі класифікації, як правило, аналогічні класифікації, передбачені П(С)БО 11 «Зобов'язання».

На думку О.Б. Чорненької в бухгалтерському обліку відображаються не всі господарські зобов'язання, а лише ті, що випливають з виконання укладених підприємством договорів чи здійснених дій. Тому в умовах трансформації до міжнародних стандартів фінансової звітності, для потреб бухгалтерського обліку достатнім буде поділ кредиторської заборгованості на поточну (короткострокову) та довгострокову. Така класифікація полегшить і разом актуалізує роботу бухгалтерської служби [3, с. 185].

Наявність зобов'язань, підприємства суттєво впливає на забезпечення оборотними коштами. Повільні розрахунки по її погашенню надають підприємствам додаткову можливість короткострокового фінансування. Підприємства в більшості випадків самостійно вирішують питання щодо обсягів, строків і форми платежів постачальникам. Що стосується розрахунків з бюджетом і банками, підприємства намагаються виконувати свої фінансові зобов'язання, оскільки це пов'язано з застосуванням штрафних санкцій за порушення як строків, так і обсягів платежів. Тому наявність зобов'язань свідчить про те, що підприємства свої фінансові труднощі перекладають перш за все на своїх постачальників [4, с. 57].

Отже, основними завданнями обліку, як основного джерела інформаційного забезпечення управління зобов'язаннями підприємства є своєчасне, повне і правильне документальне оформлення і відображення на рахунках синтетичного і аналітичного обліку господарських операцій з виникнення та погашення зобов'язань, не допускаючи прострочення у платежах і уникаючи штрафних санкцій.

Підприємство з вагомою часткою позикового капіталу має меншу можливість для маневру на випадок непередбачуваних обставин, таких як падіння попиту на продукцію, значні зміни відсоткових ставок, зростання

витрат, сезонні коливання [3, с. 58].

На розмір зобов'язань впливає обсяг закупівель і частка в ньому на умовах наступної оплати, умови розрахунків, політика та якість аналізу кредиторської заборгованості.

Також підприємства зобов'язані своєчасно розраховуватися за своїми зобов'язаннями. За несвоєчасні розрахунки вони мають сплачувати штрафи і неустойки. Однак практика свідчить, що можливість уникнути майнової відповідальності за невиконання власних договірних зобов'язань дає їм змогу ухилятися від взаєморозрахунків з партнерами. Несвоєчасність платежів викликає фінансові ускладнення у підприємств – кредиторів, негативно впливає на їх господарську діяльність, а у підсумку і на економіку країни загалом [4, с. 57].

Важливим чинником фінансової стійкості підприємства є його кредитна політика. Відповідно до неї підприємство приймає рішення щодо доцільності отримання кредитів. Також підприємство може виступати сам кредитором, формувати умови кредиту та приймати рішення про його надання. Контроль за простроченою заборгованістю дає можливість визначити ступінь відповідності прийнятих рішень кредитній політиці.

Хохлов М.П. і Корнієнко О.С. наголошуючи на перевагах та недоліках формування кредиторської заборгованості підприємства, до переваг відносять [5, с. 405]:

- додаткове фінансування оборотних коштів і нарощування економічного потенціалу;
- здобуття додаткового прибутку;
- зниження витрат на залучення капіталу;
- зниження ризику втрат від інфляції та ін.

Негативний вплив на діяльність підприємства:

- підвищення розміру зобов'язань;
- виникнення втрат від недоотримання знижок на продукцію, товари,

послуги, що купуються;

- виникнення ризику втрати платоспроможності і фінансової стійкості та ін.

Періодична оцінка кредитної політики дозволяє гнучко пристосовувати її до поточної ділової ситуації. Тому, важливе місце займає аналіз кредиторської заборгованості, який дає можливість [6, с. 188]:

- визначити як змінилась величина боргових зобов'язань у порівнянні із початком року або іншого досліджуваного періоду;
- визначити оптимальне співвідношення дебіторської і кредиторської заборгованості;
- визначити та оцінити ризик зобов'язань, її вплив на фінансовий стан підприємства, встановити допустимий рівень цього ризику та заходи щодо його зниження;
- знайти раціональне співвідношення між величиною зобов'язань і об'ємом продажів, доцільність збільшення відпуску продукції, товарів і послуг в кредит, визначити межу цінових скидок для прискорення оплати виставлених рахунків;
- прогнозувати стан боргових зобов'язань організації в межах поточного року, що дозволить поліпшити фінансові результати її діяльності.

Під час аналізу потрібно перевірити достовірність інформації щодо видів і строків погашення зобов'язань шляхом прямого підтвердження контрагентів, бесідами з працівниками, які володіють інформацією про борги підприємства та ретельним вивченням договорів і контрактів.

1.2. Концептуальні основи обліку зобов'язань підприємства

Облік кредиторської заборгованості підприємства як і будь-який процес що відбувається на підприємстві і пов'язаний із коштами та розрахунками між покупцями та замовниками, між суб'єктом

господарювання та різними кредиторами, регламентується певною нормативною базою (Додаток А).

Методика бухгалтерського обліку зобов'язань в Україні затверджена П(С)БО 11 «Зобов'язання» [38]. В міжнародній практиці цей аспект розглядається в МСБО 1 «Подання фінансових звітів» [22], МСБО 12 «Податки на прибуток» [23], МСБО 17 «Оренда» [24], МСБО 19 «Виплати працівникам» [25], МСБО 32 «Фінансові інструменти: подання» [26], МСБО 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи» [27].

Згідно П(С)БО 11, зобов'язання визнається, якщо його оцінка може бути достовірно визначена та існує ймовірність зменшення економічних вигод у майбутньому внаслідок його погашення. Якщо на дату балансу раніше визнане зобов'язання не підлягає погашенню, то його сума належить до складу доходу звітного періоду. Поточні зобов'язання відображаються в балансі за сумою погашення [38].

А МСБО 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи», трактує поняття «зобов'язання» як існуюче зобов'язання суб'єкта господарювання, яке виникає в результаті минулих подій і погашення якої, за очікуванням, призведе до вибуття ресурсів суб'єкта господарювання, котрі втілюють у собі економічні вигоди [27].

Особливо важливе значення в бухгалтерському обліку має оцінка поточних зобов'язань. Вона необхідна в процесі господарювання при надходженні і вибутті активів; при виникненні прав і зобов'язань. Правила оцінки зобов'язань визначаються головним чином ПСБО 11 та за окремими видами зобов'язань:

- ПСБО 14 «Оренда» – у зв'язку з орендою [39];
- ПСБО 17 «Податок на прибуток» – відстрочені у зв'язку з податком на прибуток [40];
- ПСБО 21 «Вплив змін валютних курсів» – за операціями в іноземній валюті [41].
- ПСБО 23 «Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін» – за

операціями з пов'язаними сторонами [42].

На розмір зобов'язань можуть вплинути валютні курси, що відображається у П(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів» [41]. Так, кредиторська заборгованість за імпорнтними контрактами визнається монетарною статтею й перераховується в результаті зміни курсу НБУ на дату здійснення розрахунків і дату балансу. Кредиторська заборгованість, що виникла в результаті отриманої передоплати, відноситься до немонетарних статей балансу. Сума попередньої оплати в іноземній валюті перераховується у валюту звітності із застосуванням валютного курсу на дату одержання авансу.

У міжнародній практиці порядок визначення та відображення зобов'язань визначається відповідно до МСБО 1 «Подання фінансових звітів» [22]. Згідно з МСБО 1, суб'єкт господарювання подає поточні та непоточні зобов'язання як окремі класифікації у своєму звіті про фінансовий стан.

Суб'єкт господарювання класифікує зобов'язання як поточне, якщо [22]:

- а) він сподівається погасити це зобов'язання в ході свого нормального операційного циклу;
- б) він утримує це зобов'язання в основному з метою продажу;
- в) зобов'язання підлягає погашенню протягом дванадцяти місяців після звітного періоду;
- г) він не має безумовного права відстрочити погашення зобов'язання протягом як мінімум дванадцяти місяців після звітного періоду.

Суб'єкт господарювання повинен класифікувати всі інші зобов'язання як непоточні.

Обліковий підхід до податків на прибуток визначає МСБО 12 «Податки на прибуток» [23].

Принциповим питанням обліку податків на прибуток є визначення того, як обліковувати поточні та майбутні податкові наслідки:

а) майбутнього відшкодування (компенсації) балансової вартості активів (зобов'язань), які визнані в звіті про фінансовий стан суб'єкта господарювання;

б) операцій та інших подій поточного періоду, які визнані у фінансовій звітності суб'єкта господарювання.

МСБО 19 «Виплати працівникам» вимагає від суб'єкта господарювання визнавати таке [25]:

а) зобов'язання, якщо працівник надав послугу в обмін на виплати, які будуть сплачені в майбутньому;

б) витрати, якщо суб'єкт господарювання споживає економічну вигоду, що виникає внаслідок послуги, наданої працівником в обмін на виплати працівникам.

Огляд спеціальної літератури з обліку, контролю та аналізу поточної кредиторської заборгованості підприємства підтверджує, що даному питанню приділяється багато уваги у працях провідних вчених таких як: Булат Г.В. [2], Булка І.В. [2], Гнатенко Є.П. [7], Гончарук Р.П. [9], Дячук О.В. [13], Новодворська В.В. [113], Зеленко С.В. [14], Кесарчук Г.С. [17], Ткаченко Н. М. [51], Томчук Е.Ф. [52], Феофанов Л.К. [58] та ін.

Огляд спеціальної літератури з теми дослідження наведено в додатку Б.

Булат Г.В. і Булка І.В. у статті «Вплив кредиторської заборгованості на фінансовий стан підприємств та проблеми її оптимізації» опублікованій в липні 2014 року дослідили вплив кредиторської заборгованості на рівень платоспроможності та фінансової стійкості підприємства. Було визначено зовнішні та внутрішні чинники що впливають на фінансовий стан та розглянуто важливість кредитної політики для підприємства. Кредиторська заборгованість тут розглядається як грошові кошти, які тимчасово підпорядковані підприємству, фірмі, які підлягають поверненню юридичній або фізичній особі, у яких вони позичені і яким вони не виплачені [2].

Гончарук Р.П. у статті «Сутність та класифікація кредиторської заборгованості: колізії наукових підходів» опублікованій Вісником

Житомирського державного технологічного університету у 2015 році розкриває сутність поняття кредиторської заборгованості як заборгованості, що виникла в результаті здійснених раніше дій (подій), оцінена в гривнях, щодо якої у підприємства існують зобов'язання її погашення в певний строк, а також наводить класифікацію кредиторської заборгованості, її вплив на економічний стан суб'єкта господарювання [9].

У статті «Поточні зобов'язання: економічна суть, класифікація та їх оцінка» опублікованій Науковим вісником Ужгородського університету Кесарчук Г.С. розкрито економічну сутність поточних зобов'язань, проаналізовано їх роль та місце в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності підприємства на основі досліджень вітчизняних та закордонних економістів. Досліджено та узагальнено класифікацію поточних зобов'язань. Проаналізовано нормативну базу щодо оцінки зобов'язань, розглянуто методи оцінки на основі Концептуальної основи та за П(С)БО, здійснено їх дослідження [17].

Ткаченко Н. М. у підручнику «Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність» розкрила основні положення сучасної теорії і практики ведення обліку на основі діючої законодавчо-нормативної бази. Навела методики розрахунків, відповідну документацію, реєстри і наприкінці кожного розділу - зведену кореспонденцію рахунків бухгалтерського обліку [51].

Проведене дослідження підтвердило наявність широкого спектру спеціальної літератури з питань з обліку, контролю та аналізу кредиторської заборгованості підприємства.

Висновки до розділу 1

В сучасних умовах господарювання фінансовий стан кожного господарюючого суб'єкта залежить від його взаємовідносин з іншими суб'єктами господарювання. Це посилює необхідність у достовірній

обліковій інформації про їх результати їх діяльності та фактори, які на неї впливають. Така об'єктивна і достовірна інформація необхідна власникам підприємств для визначення стратегії розвитку; банкам для прийняття рішення про доцільність надання кредиту; постачальникам для одержання гарантій повної оплати за відвантажені товари, виконані роботи, надані послуги; державним органам для планування потреб макроекономіки та оцінки податкових надходжень до бюджету тощо; та багатьом іншим користувачам.

Для провадження ефективної діяльності підприємству необхідно володіти засобами, які мають відповідні джерела їх утворення. Залучені (позичені) джерела формування господарських засобів, іншими словами зобов'язання – важливий елемент цих джерел. Дослідивши методичні аспекти облікового забезпечення управління зобов'язаннями підприємства були виявлені проблемні питання. Відкритим залишається питання щодо розробки заходів оптимального здійснення платежів підприємства з метою мінімізації заборгованості підприємства, підвищення його платоспроможності та фінансової стійкості. Ефективне управління зобов'язаннями на підприємстві дозволить не лише оптимізувати фінансовий стан, а забезпечить високі темпи виробництва та конкурентоспроможності.

РОЗДІЛ 2

СУЧАСНИЙ СТАН ОБЛІКУ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Фінансовий облік зобов'язань на ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел»

Облік операцій по поточній кредиторській заборгованості ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел» здійснюється на підставі договорів та первинних документів, що засвідчують факти здійснення господарської операції (табл.2.1).

Таблиця 2.1

Документування поточної кредиторської заборгованості на підприємстві ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел»

№ пор.	Назва	Рахунок	Документ
1	2	3	4
1	Короткострокові позики	рахунок 60	Виписки банку, платіжні доручення, кредитні договори між банком та підприємством тощо
2	Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	рахунок 61	Виписки банку, платіжні доручення, розрахунки та довідки бухгалтерії тощо
3	Розрахунки з постачальниками та підрядниками	рахунок 63	Акти про приймання, претензії, накладні, виписки банку, довідки бухгалтерії, договори купівлі-продажу, рахунок-фактура, акти приймання робіт, послуг, податкові накладні, товарно-транспортні накладні, вантажні митні декларації тощо
4	Розрахунки за податками й платежами	рахунок 64	Розрахунки бухгалтерії, податкові накладні, виписки банку, платіжні доручення тощо
5	Розрахунки за страхуванням	рахунок 65	Розрахунки та довідки бухгалтерії, виписки банку, розрахунково-платіжні відомості, ПКО, ВКО, платіжні доручення тощо

Закінчення табл. 2.1

1	2	3	4
6	Розрахунки за виплатами працівникам	рахунок 66	Розрахунково-платіжні відомості, виписки банку, маршрутні листи, накази по підприємству про прийняття на роботу (про звільнення), листки з обліку кадрів, особові картки працівників, таблиці обліку використання робочого часу, наряди на відрядні роботи тощо
7	Розрахунки з учасниками	рахунок 67	Статут, установчий договір, накладні, довідки бухгалтерії тощо
8	Розрахунки за іншими операціями	рахунок 68	Розрахунки та довідки бухгалтерії, виписки банку, розрахунково-платіжні відомості, платіжні доручення тощо
9	Доходи майбутніх періодів	рахунок 69	Розрахунки та довідки бухгалтерії, виписки банку, розрахунково-платіжні відомості, платіжні доручення тощо

На кожну партію відвантаженого товару постачальник виписує документи: накладні, рахунки-фактури, товарно-транспортні накладні. При отриманні товарно-матеріальних цінностей підприємством перевіряється їх кількість, якість та ціна відповідно до розумів постачання. Після перевірки здійснюється реєстрація отриманого вантажу в журналі обліку вантажів.

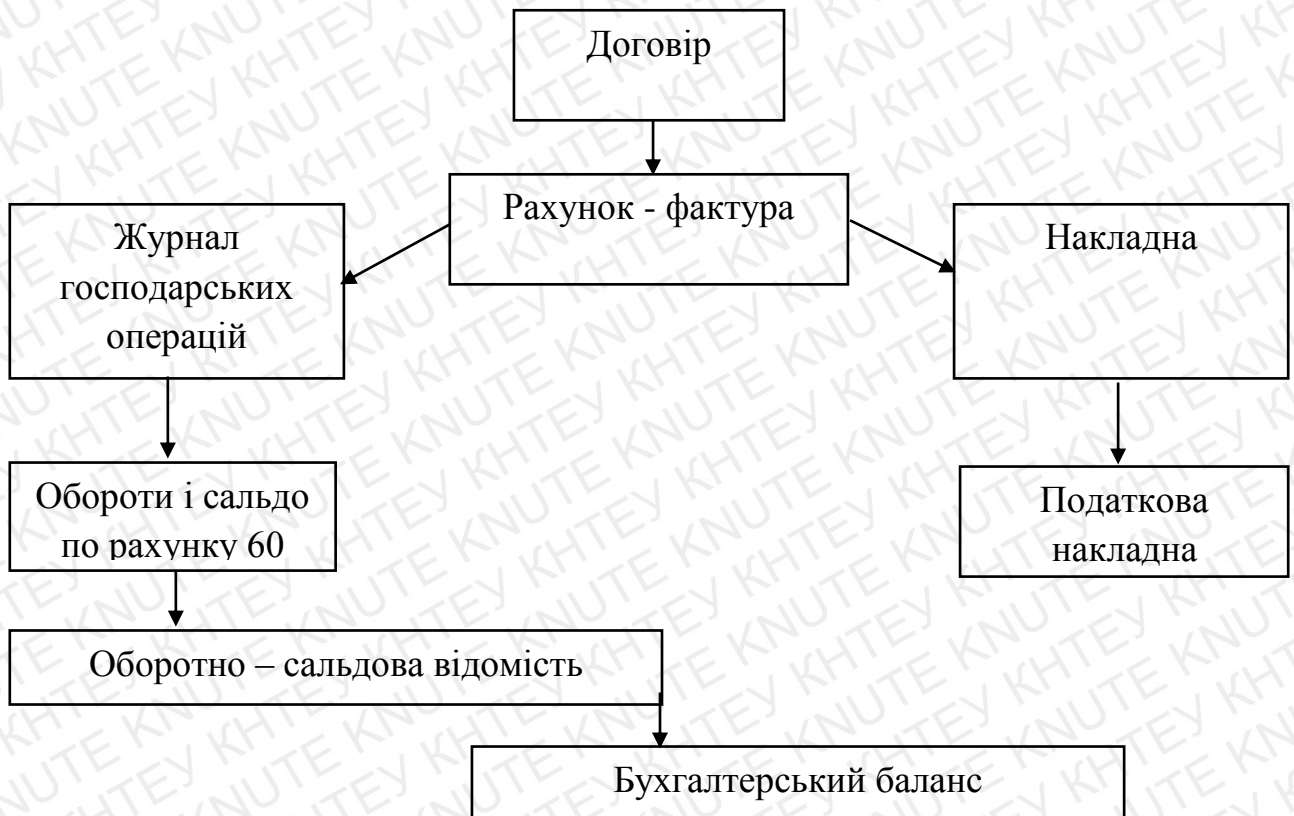

Рис.2.1. Схема документообігу з обліку кредиторської заборгованості на підприємстві ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел»

Аналітичний облік поточних зобов'язань на підприємстві наведений в табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Аналітичний облік поточних зобов'язань на підприємстві

№ пор.	Назва рахунку	Аналітичний облік ведеться в наступних розрізах
1	60 «Короткострокові позики»	За позикодавцями (банками) в розрізі кожного кредиту (позики) окремо та за строками їх погашення
2	61 «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями»	За кредиторами та видами заборгованості
3	62 «Короткострокові векселі видані»	За кожним виданим векселем та за строками їх погашення
4	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	У розрізі країн за кожним постачальником та підрядником, за кожним контрактом, документом на сплату, в грн. та у валюті, обумовлений в договорі
5	64 «Розрахунки за податками і платежами»	За видами податків
6	65 «Розрахунки за страхуванням»	За відрахуванням на загальнообов'язкове державне соціальне страхування
7	66 «Розрахунки за виплатами працівникам»	У розрізі кожного працівника
8	67 «Розрахунки з учасниками»	За кожним засновником та учасником, за видами виплат, за джерелами виплат дивідендів – прибуток звітного року, прибуток минулих років, резервний капітал
9	68 «Розрахунки за іншими операціями»	За підприємствами, організаціями, установами та фізичними особами, з якими проводяться розрахунки
10	69 «Доходи майбутніх періодів»	За видами доходів, датами їх утворення і визнання доходами звітного періоду

Відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій з виникнення та погашення поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел» наведено в додатку.

Аналітичний облік ведеться окремо за кожним постачальником та підрядником в розрізі кожного документа (рахунка) на сплату.

Облік податку на додану вартість ведеться на рахунку 64 «Розрахунки за податками й платежами» (Додатки), а саме використовуються субрахунки 641 «Розрахунки за податками», 643 «Податкові зобов'язання», 644 «Податковий кредит».

Для обліку розрахунків з оплати праці призначений рахунок 66 «Розрахунки за виплатами працівникам», на якому узагальнюється інформація про розрахунки за виплатами працівникам, які належать як до облікового, так і до необлікового складу підприємства, - з оплати праці (за всіма видами заробітної плати, премій, допомог тощо), за не одержані в установленій строк з каси підприємства суми з виплат працівникам, за іншими поточними виплатами.

Відображення нарахувань, утримань і виплат за заробітною платою у бухгалтерському обліку виконується за такою схемою на рис. 2.2.

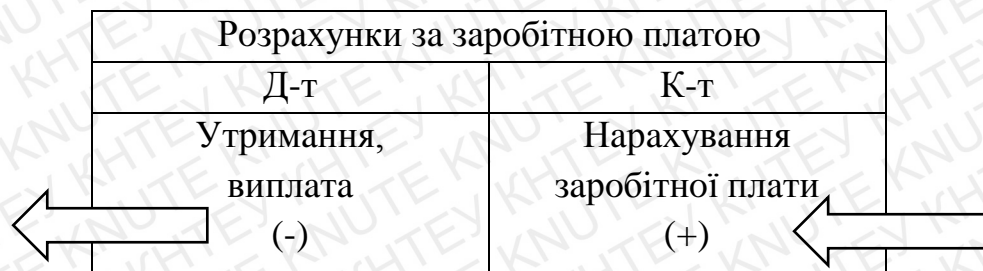

Рис. 2.2 Схема нарахувань, утримань і виплат за заробітною платою у бухгалтерському обліку

Бухгалтерські записи, які стосуються заробітної плати і проводяться систематично кожного місяця на ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел» відображено в дод.

Аналітичний облік розрахунків з оплати праці на підприємстві ведуть за кожним табельним номером працівника. За дебетом субрахунка 661 відображають виплачені працівникам суми, а також нараховані податки, збори, платежі за виконавчими листами й інші утримання, що проводяться за рахунок заробітної плати.

Основні бухгалтерські запису за рахунком 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» наведено в табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Кореспонденція рахунків бухгалтерського зобов'язань підприємства

№ з/п	Зміст операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1	2	3	4
1	Надходження запасів від постачальників	20 «Виробничі запаси»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»
2	Надходження від постачальників товарів	28 «Товари»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»
3	Списання транспортних витрат постачальників за рахунок покупця	20 «Виробничі запаси» 28 «Товари»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»
4	На суму ПДВ (1-3 операції)	641 «Розрахунки за податками»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»
5	Погашено заборгованість перед постачальником	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	31 «Рахунки в банках»
6	Отримано послуги виробничого призначення, виконані сторонньою організацією Одночасно на суму ПДВ	23 «Виробництво» 641 «Розрахунки за податками»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»
7	Отримано послуги з ремонту, опалення, освітлення приміщення Одночасно на суму ПДВ	91 Загальновиробничі витрати» 641 «Розрахунки за податками»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»
8	Пред'явлення претензій постачальникам при невиконанні умов договору	374 «Розрахунки за претензіями»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»
9	При сплаті кредиторської заборгованості постачальникам	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	31 «Рахунки в банках» 62 «Короткострокові векселі видані» 60 «Короткострокові позики»
10	Перерахування авансу постачальникам	371 «Розрахунки за виданими авансами»	31 «Рахунки в банках»
11	Взаємне зарахування заборгованості після отримання активів від постачальника	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	373 «Розрахунки за нарахованими доходами»

*Джерело: складено автором на основі [27]

2.2. Узагальнення інформації про зобов'язання у звітності підприємства

Зобов'язання є важливою складовою балансу підприємства. Сумісна оцінка окремих видів зобов'язань використовується для визначення платоспроможності підприємства, його загальної та швидкої ліквідності. Тому статті зобов'язань балансу мають важливе значення для аналітичних процедур, що їх в умовах ринку постійно проводять зовнішні й внутрішні користувачі фінансової звітності підприємства. А це означає, що ефективність економічних рішень, які приймають користувачі, великою мірою залежить від стану зобов'язань [30, с. 50].

Метою звітності є забезпечення загальних інформаційних потреб широкого кола користувачів, які покладаються на неї як на основне джерело фінансової інформації під час прийняття економічних рішень про діяльність підприємства в цілому, та про зобов'язання зокрема (табл. 2.4.)

Таблиця 2.4

Інформаційні потреби основних користувачів фінансової звітності

Користувачі звітності	Інформаційні потреби
Інвестори, власники	Придбання, продаж та володіння цінними паперами. Оцінка якості управління Визначення суми дивідендів, що підлягають розподілу
Керівництво підприємства	Регулювання діяльності підприємств
Банки, постачальники та інші кредитори	Забезпечення зобов'язань підприємств Оцінка здатності підприємства своєчасно виконувати свої зобов'язання
Замовники	Оцінка здатності підприємства своєчасно виконувати свої зобов'язання
Працівники підприємства	Оцінка здатності підприємства своєчасно виконувати свої зобов'язання. Забезпечення зобов'язань підприємства перед працівниками
Органи державного управління	Формування макроекономічних показників

Основними джерелами інформації служить Форма №1 «Баланс» (Додатки), де у розділі II - IV пасиву балансу розкривається інформація про наявність того чи іншого виду заборгованості за окремими статтями. Для заповнення цих розділів необхідно використати дані рахунків п'ятого та шостого класів. Розкриття та склад кредиторської заборгованості підприємства у загальній частині пасивів балансу дасть нам змогу визначити яку питому вагу займає заборгованість у відношення до власного капіталу підприємства, визначити вплив розміру кожного виду заборгованості на загальну її суму. Тобто можливим буде визначення співвідношення показників заборгованості підприємства до суми усіх його активів [30, с. 52].

Визначення таких співвідношень дає змогу завдяки методам факторного аналізу визначити рівень забезпеченості підприємства власними коштами у відношенні до позикових, рівень платоспроможності, рентабельності суб'єкта господарювання.

Кредиторська заборгованість підприємства відображається в розділі II «Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення», розділі III «Поточні зобов'язання» та в розділі IV «Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття» пасиву Балансу.

Довгострокові зобов'язання, на які нараховуються відсотки, відображаються в балансі за їх теперішньою вартістю. Визначення теперішньої вартості залежить від умов та виду зобов'язання [30, с. 53].

Поточна кредиторська заборгованість ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел» відображається в розділі III «Поточні зобов'язання і забезпечення» пасиву Балансу.

Кредиторська заборгованість підприємства відображається в розділі II «Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення», розділі III «Поточні зобов'язання» та в розділі IV «Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття» пасиву Балансу.

Довгострокові зобов'язання, на які нараховуються відсотки, відображаються в балансі за їх теперішньою вартістю. Визначення теперішньої вартості залежить від умов та виду зобов'язання [30, с. 53].

Поточна кредиторська заборгованість ТОВ «ЕЛЕКТРОМОТОР СЕРВІС» відображається в розділі III «Поточні зобов'язання і забезпечення» пасиву Балансу (табл.2.5).

Таблиця 2.5

**Відображення поточної кредиторської заборгованості
ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел»
в розділі III «Поточні зобов'язання і забезпечення» пасиву Балансу**

№ пор.	Розділ пасиву балансу	Код рядка	Рахунки бухгалтерського обліку
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
1	Короткострокові кредити банків	1600	сальдо Кт 31, 60
2	Векселі видані	1605	сальдо Кт 62
3	Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	сальдо Кт 61
4	товари, роботи, послуги	1615	сальдо Кт 63
5	розрахунками з бюджетом	1620	сальдо Кт 641 та 642
6	у тому числі з податку на прибуток	1621	сальдо Кт 641/прибуток
7	розрахунками зі страхування	1625	сальдо Кт 65
8	розрахунками з оплати праці	1630	сальдо Кт 66
9	Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	сальдо Кт 681
10	Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	сальдо Кт 67
11	Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	сальдо Кт 682 та 683
12	Поточні забезпечення	1660	сальдо Кт 471, 472, 473, 474, 477, 478 – в частині забезпечень, які планується використати протягом 12 місяців з дати балансу
13	Доходи майбутніх періодів	1665	сальдо Кт 69
14	Інші поточні зобов'язання	1690	Облік за рахунками 643, 644
15	Усього за розділом III	1695	ст. (1600 + 1605 + 1610 + 1615 + 1620 + 1625 + 1630 + 1635 + 1640 + 1645 + 1650 + 1660 + 1665 + 1690)

Заповнення податкової декларації з ПДВ у частині податкових зобов'язань контролюють такою формулою, представленою на рис. 2.3.

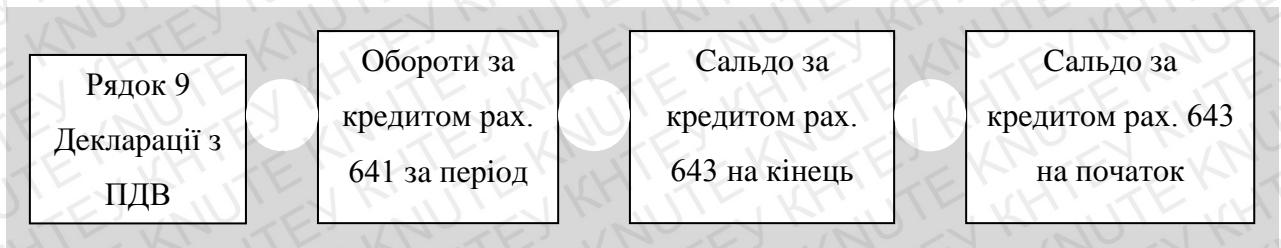

Рис. 2.3. Порядок заповнення податкової декларації з ПДВ у частині податкових зобов'язань на ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел»

*Джерело: складено автором

Заповнення податкової декларації з ПДВ у частині податкових зобов'язань на ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел» подано в табл. 2.6.

Таблиця 2.6

Відображення податкових зобов'язань у податковій декларації з ПДВ на ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел»

Код рядка	І. ПОДАТКОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	Обсяги (без ПДВ)	Сума ПДВ
		колонка А	колонка Б
1	2	3	4
1	Операції на митній території України, що оподатковуються за основною ставкою та ставкою 7 %, крім ввезення товарів на митну територію України:	х	х
2	Операції з вивезення товарів за межі митної території України		0
3	Інші операції, що оподатковуються за нульовою ставкою		0
4	Нараховано податкових зобов'язань відповідно до пункту 198.5 статті 198 та пункту 199.1 статті 199 Податкового кодексу України (далі – Кодекс) за операціями, що оподатковуються за:	х	х
5	Операції, що не є об'єктом оподаткування (стаття 196 розділу V Кодексу), операції з постачання послуг за межами митної території України та послуг, місце постачання яких визначено відповідно до пунктів 186.2, 186.3 статті 186 розділу V Кодексу за межами митної території України, операції, які звільнені від оподаткування (стаття 197 розділу V Кодексу, підрозділ 2 розділу XX Кодексу, міжнародні договори (угоди))		х
6	Послуги, отримані від нерезидента, місце постачання яких визначено на митній території України		

Продовж. табл. 2.6

1	2	3	4
7	Коригування податкових зобов'язань		
8	Коригування податкових зобов'язань у зв'язку з нецільовим використанням товарів, ввезених із застосуванням звільнення від податку на додану вартість (стаття 197 розділу V Кодексу, підрозділ 2 розділу XX Кодексу, міжнародні договори (угоди)) (+)		
9	Усього податкових зобов'язань (сума значень рядків (1.1 + 1.2 + 4.1 + 4.2 + 6 (-/+)+ 7 (-/+) + 8) колонки Б)	x	

Заповнення податкової декларації з ПДВ у частині податкового кредиту на ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел» подано в табл. 2.7.

Таблиця 2.7

**Відображення податкового кредиту у податковій декларації з ПДВ
на ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел»**

Код рядка	II. ПОДАТКОВИЙ КРЕДИТ	Обсяги (без ПДВ)	Податковий кредит
		колонка А	колонка Б
10	Придбання (виготовлення, будівництво, спорудження, створення) товарів/послуг та необоротних активів на митній території України	x	x
11	Ввезені на митну територію України товари, необоротні активи	x	x
12	Погашені податкові векселі (підрозділ 3 розділу XX Кодексу)		
13	Послуги, отримані від нерезидента, місце постачання яких знаходиться на митній території України		
14	Коригування податкового кредиту		
15	Коригування податкового кредиту у зв'язку з перерахунком частки використання необоротних активів, придбаних до 01 липня 2015 року, в оподатковуваних операціях		
16	Від'ємне значення, що включається до складу податкового кредиту поточного звітного (податкового) періоду:	x	
17	Усього податкового кредиту (сума значень рядків (10.1 + 10.2 + 11.1 + 11.2 + 12 + 13(-/+) + 14(-/+) + 15(-/+) + 16(-/+) колонки Б))	x	

2.3. Організація обліку зобов'язань підприємства за умов застосування сучасних інформаційних систем

Для ефективного використання коштів підприємства необхідна правильна їх організація.

Важливою ділянкою роботи для бухгалтера є ефективна організація обліку зобов'язань, яке передбачає

- обґрунтування можливості виникнення зобов'язань;
- контроль розрахунків з кредиторами за відстрочену або прострочену заборгованість та вивчення причин недотримання договірної дисципліни;
- своєчасне визначення прийомів прискорення обігу оборотних активів і зменшення безнадійних боргів;
- забезпечення умов продажів, що гарантують надходження грошових коштів;
- прогноз надходжень грошових коштів від кредиторів [7, с. 288]:.

Основними прийомами ефективної організації обліку в управлінні зобов'язаннями є:

- облік замовлень, оформлення розрахунків з контрагентами і встановлення термінів погашення зобов'язань;
- оцінка реальної можливості вчасного погашення зобов'язань;
- контроль за вчасним закриттям зобов'язань [7, с. 289].

Для ефективнішого обліку кредиторської заборгованості доцільно використовувати сучасні бухгалтерські програми.

На ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел» облік здійснюється за допомогою бухгалтерської програми «1С Підприємство 8.2». Ця програма проста в користуванні і розрахована на велике коло підприємств різних видів діяльності.

В даній програмі реалізована стандартна методологія бухгалтерського та податкового обліку для господарських організацій відповідно до поточного законодавства України. За для цього програма включає: план рахунків, що вміщує типові настройки аналітичного, валютного і кількісного обліку практично для всіх розділів бухгалтерського обліку; набір довідників для формування первинних документів і ведення списків об'єктів аналітичного обліку; набір документів, що призначені для вводу, зберігання й печаті первинних документів й для автоматичного формування бухгалтерських операцій; набір констант, що використовуються для настройки загальних параметрів введення обліку в конкретній організації; набір стандартних звітів, що дозволяють отримувати дані бухгалтерського обліку в різноманітних розрізах по будь-яким рахункам, будь-яким об'єктам аналітики.

На ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел» робота з обліку кредиторської заборгованості за допомогою автоматизованого робочого місця бухгалтера складається з таких моментів:

1. Вводиться з клавіатури необхідний первинний документ: договір, товарно – транспортна накладна, видаткова накладна постачальника, податкова накладна, тощо.

2. При необхідності вводяться дані і заповнюється первинний документ програмою та роздруковується з програми: платіжне доручення на оплату матеріалів, платіжне доручення на погашення кредиту, податкова накладна, довіреність, платіжна відомість, розрахункова відомість, тощо.

3. На основі сформованого документу програма «проводить» документ, що означає виконання кореспонденції рахунків в автоматичному режимі. Але бухгалтер при необхідності може перевірити та виправити, за необхідності, рахунки бухгалтерського обліку.

Початком праці є формування, корегування нормативно-довідкової інформації, котра при розв'язуванні задач по обліку поточної кредиторської

заборгованості має наступний перелік: довідник - контрагенти; довідник - кредити; довідник – податки й відрахування; довідник співробітників:

Довідник – контрагенти вміщує інформацію про всіх контрагентів підприємств – постачальників, покупців, тобто про всіх юридичних осіб та фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності, з якими працює підприємство. Довідник використовується як при оформленні первинних документів так і при веденні аналітичного обліку, зокрема по рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» тощо. Довідник має трирівневу структуру. Цю можливість використовують для створення різних груп клієнтів. Що дозволяє полегшити пошук відповідного клієнта при роботі з документами. Основного постачальника можна занести в константу, тоді він буде кожен раз пропонуватися по мовчанню. Склад реквізитів форми редагування пропонується за двома видами, в залежності від категорії «організація» чи «приватна особа». Під контрагентом «організація» приймаються будь-які підприємства, установи, з якими підприємство вступає у відносини в процесі своєї господарської діяльності. Для даної категорії пропонується внести наступні реквізити: найменування клієнта, фактичну та юридичну адресу, телефони, прізвища директора та головного бухгалтера. В групі «Взаєморозрахунки» відразу вказуємо за допомогою яких документів будуть відбуватися розрахунки з даною фірмою. Під контрагентом – фізичною особою приймаються будь – які фізичні особи, в тому числі підприємці, без створення юридичної особи, з якими наше підприємство входить в різноманітні цивільно-правові відносини.

Довідник – кредити призначений для зберігання переліку наданих нашому підприємству кредитів, та інших позик. Для кожного елемента довідника вказуються найменування і повне найменування організації, що надала кредит, а також найменування банківської установи, в якій відкрито позиковий рахунок. Для повернення позики й річна відсоткова ставка вказуються в реквізитах «Строк повернення» і «% річних» відповідно.

Довідник податки й відрахування вміщує список податків, обов'язкових платежів в різноманітні державні цільові фонди, а також додаткову інформацію про кожний вид відрахувань й податків: ставку, організацію – отримувача, її розрахунковий рахунок, типовий зміст платежу, рахунок обліку розрахунків тощо. Довідник використовується для автоматичного розрахунку сум податків і платежів, при редагуванні документів, а також для ведення аналітичного обліку по рахункам бухгалтерського обліку 17 «Відстрочені податкові активи», 54 «Відстрочені податкові зобов'язання, 64 «Розрахунки за податками й платежами», 65 «Розрахунки за страхуванням».

Довідник співробітників потрібен для формування та зберігання інформації про співробітників, що працюють на нашому підприємстві. Він використовується як при виписці первинних документів, так і для ведення аналітичного обліку по бухгалтерським рахункам 372 «Розрахунки з підзвітними особами», 377 «Розрахунки з іншими дебіторами», 65 «Розрахунки за страхування», і 66 «розрахунки з оплати праці» Довідник співробітників реалізований в тримірному розрізі. Реквізити перегляду та редагування даних про співробітника згруповані на окремих закладках. На закладці «Загальне» знаходяться дані про співробітника – його табельний номер, прізвище, ім'я, по батькові, стать, вік. В закладці «Данні по зарплаті» вводяться дані, що є необхідними для нарахування заробітної плати й утримання податків: сума місячної ставки, розмір авансу, кількість дітей, на яких розповсюджуються пільги, кількість пільг, дата збільшення заробітної плати, рахунок та стаття витрат на яку буде списана сума нарахованої заробітної плати. Паспортні дані співробітника: серія, номер, ким і коли виданий, адреса реєстрації та фактичного проживання, контактний телефон вводяться на закладці «Паспортні данні». В реквізиті закладці «Податкові дані» вводяться індивідуальний ідентифікаційний номер співробітника, назва і адреса податкової інспекції за його місцем проживання.

Для формування вхідної інформації використовують як операції роботи з стандартними формами, так і автоматизоване документування шляхом формування первинного документа різної форми. При цьому формуються дані по усім господарським операціям з відображенням на екрані та виведенням на друкуючий пристрій.

Висновок до розділу 2

Підсумовуючи вищесказане можна стверджувати, що належна організація обліку зобов'язань на підприємстві будь-якої форми власності має важливе значення, оскільки сприяє упорядкуванню інформації, прозорості та достовірності даних розрахункових операцій за борговими зобов'язаннями (з кредиторами).

Також, ефективним інструментом для досягнення мети й завдань діяльності підприємства в мінливому середовищі є внутрішній контроль. Правильна організація процесу внутрішнього контролю підприємств дозволить контролювати рівень кредиторської заборгованості, правильно відображати інформацію щодо зобов'язань у фінансовій звітності, вчасно і обґрунтовано приймати управлінські рішення, уникати складних і суперечливих ситуацій з контрагентами.

Досягнення і належна підтримка стійкого фінансового положення підприємством є запорукою його подальшого економічного і фінансового зростання. Адже при недостатній платоспроможності підприємство буде змушене поставити основною метою діяльності не власну капіталізацію і зростання добробуту його власників, а позицію щодо утримання на конкурентному ринку. Передовий досвід свідчить, що одним із показників стійкого фінансового становища в умовах конкурентоспроможності є позитивна кредиторська заборгованість та належно організована робота з її управлінням.

Для удосконалення обліку зобов'язань підприємства, при її

автоматизації, необхідно: удосконалити інформаційну базу кредиторської заборгованості учасників розрахунків; звірити в електронній формі взаємні вимоги та зобов'язання й знайти найбільш раціональні способи погашення взаємної заборгованості; провести взаємозаліки, поступово скорочуючи обсяги заборгованості; вести облік та звітність проведених взаєморозрахунків.

РОЗДІЛ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ на ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел»

3.1. Напрями і заходи удосконалення обліку зобов'язань підприємства

Управління зобов'язаннями передбачає використання підприємством найбільш прийнятих для цього форм, обсягів, строків розрахунків з контрагентами. Важливість управління кредиторської заборгованості зумовлюється значною часткою в поточних пасивах підприємства, а це в свою чергу впливає на динаміку показників платоспроможності та ліквідності.

Основним елементом управління зобов'язаннями на підприємстві є правильний та своєчасний її аналіз. Важливе значення для аналізу зобов'язань має збір необхідної достовірної інформації. Основними джерелами формування такої інформації є: Баланс (Звіт про фінансовий стан), Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід), Примітки до річної фінансової звітності, первинні документи, журнали, в яких відображається рух відповідних платежів, а також розрахункові відомості (нарахування заробітної плати).

Крім аналізу зобов'язань важливим є внутрішня перевірка заборгованості на предмет визначення всіх відхилень в структурі заборгованості. Така перевірка може бути здійснена відділом внутрішнього аудиту. За результатами перевірки можливо розробити заходи щодо її регулювання, адже вона негативно впливає на діяльність підприємства. У більшості випадків причиною змін у структурі заборгованості є взаємні неплатежі. Тому для ефективної роботи підприємства необхідно визначити причини кожного виду заборгованості в результаті кожної окремої ситуації на підприємстві [54].

Управління зобов'язаннями передбачає:

- обґрунтування можливості виникнення зобов'язань підприємства;

- визначення політики надання кредиту для різних груп постачальників і видів продукції;
- контроль розрахунків з кредиторами за відстрочену або прострочену заборгованість та вивчення причин недотримання договірної дисципліни;
- своєчасне визначення прийомів прискорення обігу оборотних активів і зменшення безнадійних боргів;
- забезпечення умов продажів, що гарантують надходження грошових коштів;
- прогноз надходжень грошових коштів від контрагентів-кредиторів [64].

Основними прийомами управління зобов'язаннями є:

- аналіз замовлень, оформлення розрахунків і встановлення характеру дебіторської та кредиторської заборгованості;
- оцінка реальної вартості існуючих зобов'язань підприємства;
- контроль за співвідношенням зобов'язань підприємства [66].

Підсумовуючи вищесказане можна стверджувати, що належна організація обліку зобов'язань на підприємстві будь-якої форми власності має важливе значення, оскільки сприяє упорядкуванню інформації, прозорості та достовірності даних розрахункових операцій за борговими зобов'язаннями (з кредиторами).

Також, ефективним інструментом для досягнення мети й завдань діяльності підприємства в мінливому середовищі є внутрішній контроль. Правильна організація процесу внутрішнього контролю підприємств дозволить контролювати рівень кредиторської заборгованості, правильно відображати інформацію щодо зобов'язань у фінансовій звітності, вчасно і обґрунтовано приймати управлінські рішення, уникати складних і суперечливих ситуацій з контрагентами.

Досягнення і належна підтримка стійкого фінансового положення підприємством є запорукою його подальшого економічного і фінансового

зростання. Адже при недостатній платоспроможності підприємство буде змушене поставити основною метою діяльності не власну капіталізацію і зростання добробуту його власників, а позицію щодо утримання на конкурентному ринку. Передовий досвід свідчить, що одним із показників стійкого фінансового становища в умовах конкурентоспроможності є позитивна кредиторська заборгованість та належно організована робота з її управлінням.

3.2. Облікове забезпечення управління зобов'язаннями підприємства ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел»

Удосконалення аналітичного обліку зобов'язань підприємства полягає у впровадженні в облікову систему певного аналітичного документа, за допомогою якого будуть відображатися всі операції, які здійснювалися з кожним контрагентом протягом визначеного. Формування такої форми управлінської звітності сприятиме посиленому контролю щодо виникнення та погашення простроченої кредиторської заборгованості.

Управлінський звіт про зобов'язання підприємства може містити наступну інформацію:

- поставка товарно-матеріальних цінностей,
- заборгованість за попередні поставки,
- умови продажу товарно-матеріальних цінностей;
- дату погашення заборгованості за конкретною поставкою;
- причини виникнення та вжиті заходи.

Форму звіту про кредиторську заборгованість наведено в табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Управлінський звіт про кредиторську заборгованість ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел»

Кредитор / Період	Кредиторська заборгованість									
	у т.ч. за термінами погашення, грн.				з неї прострочена, грн.					
	всього	до 3 місяців	від 3 до 6 місяців	від 6 до 12 місяців	термін прострочення			сума, грн.	причини виникнення	вжиті заходи
					до 3 місяців	від 3 до 6 місяців	від 6 до 12 місяців			

*Джерело: складено автором

Складання управлінського звіту та прийняття рішень на основі даного документу щодо розрахунків з контрагентами може бути обов'язком бухгалтера, який займається розрахунком або ж головного бухгалтера.

Щоб зменшити заборгованість, є певна послідовність її погашення. В першу чергу виступають розрахунки за податками та зборами перед бюджетом, а потім підприємство покриває витрати пов'язані з розрахунками з оплати праці та проводить розрахунки з постачальниками та підрядниками. Отже, ефективне управління на підприємстві кредиторською заборгованістю дозволить не лише оптимізувати фінансовий стан, а забезпечить високі темпи виробництва та конкурентоспроможності.

Графіком погашення кредиторської заборгованості повинно передбачатися погашення всіх вимог кредиторів, включених до реєстру вимог кредиторів, не пізніше ніж за місяць до дати закінчення терміну фінансового оздоровлення, а також погашення вимог кредиторів першої та другої черги не пізніше ніж через 6 місяців з дати введення процедури фінансового оздоровлення.

У табл. 3.2 наведено графік погашення заборгованості, складений для планування розрахунків з контрагентами ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел».

Таблиця 3.2

**Графік погашення заборгованості
ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел»**

Порядковий номер дня платежу протягом року	Надходження від дебіторів, тис. грн	Плата кредиторам, тис. грн	Недолік коштів (-) або вільні кошти (+) в обігу, тис. грн
1	2	3	4
30		22	-22
60	25		+3
75		22	-19
123	25		+6
163		22	-16
250	25		+9
365	-	-	+9

*Джерело: складено автором

Складений графік дозволяє проаналізувати взаєморозрахунки ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел» з контрагентами з урахуванням умов розрахунків, зпланувати величину робочого капіталу та розмір грошових коштів, які можна вивільнити з обігу.

При дотриманні договірних термінів розрахунків ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел» з контрагентами підприємство може здійснювати вчасні розрахунки.

Необхідність удосконалення аналітичного обліку зобов'язань обумовлено потребами контролю за зобов'язаннями підприємства. Оскільки підприємство самостійно розробляє робочий план рахунків та відкриває рахунки четвертого порядку для цілей деталізації інформації відповідно до інформаційних запитів менеджменту, доцільно відкриття аналітичних рахунків до субрахунку 631 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»

- 631.11 «Заборгованість за товари з майбутньою оплатою»;
- 631.12 «Заборгованість за роботи та послуги з майбутньою оплатою»;
- 631.21 «Заборгованість за товари, відстрочена»;
- 631.22 «Заборгованість за роботи і послуги, відстрочена»;
- 631.31 «Прострочена заборгованість за товари»;
- 631.32 «Прострочена заборгованість за роботи та послуги»;
- 632.11 «Заборгованість за товари, роботи, послуги з іноземними постачальниками з майбутньою оплатою»;
- 632.21 «Заборгованість за товари, роботи, послуги з іноземними постачальниками, відстрочена»;
- 632.31 «Заборгованість за товари, роботи, послуги з іноземними постачальниками, прострочена».

Накопичення інформації за такими субрахунками дозволить підвищити ефективність управління зобов'язаннями підприємства, покращити розрахункову політику та платоспроможність підприємства в цілому.

В продовження пропозиції щодо розроблених субрахунків доцільно здійснювати платування проплат підприємства по зобов'язанням, які виникли у попередніх періодах. Вчені Є. В. Калюга та І. М. Ревизюк [7] з метою удосконалення обліку розрахунків за зобов'язаннями підприємства запропонували ведення Реєстру документів підприємства до сплати постачальникам, який відображає інформацію за кожним постачальником. Підтримуючи доцільність даної пропозиції, разом з тим пропонуємо також складати на підприємстві Бюджет проплат по зобов'язанням підприємства, в якому буде відображена наступна інформація:

- про контрагентів підприємства в розрізі дебіторів та кредиторів;
- реквізити документа, за яким виникло зобов'язання;
- терміни погашення за договором;
- сума заборгованості, яка виникла в поточному періоді, з пдв;
- залишок заборгованості на кінець періоду;

- загальна сума зобов'язань за контрагентом;
- орієнтовна дата погашення зобов'язання.

Бюджет проплат по зобов'язанням підприємства, який відображає інформацію за кожним контрагентом наведено в табл. 3.3.

Таблиця 3.3

Бюджет проплат по зобов'язанням підприємства

№ з/п	Посстачальник	№ рахунку до сплати, дата	Термін оплати, дні	Сума оплати з ПДВ, грн	Залишок на кінець дня	Залишок накопичувально за весь період	Дата оплати
	Назва ТМЦ	Сума рахунку з ПДВ, грн					
1	ТОВ «Ласкава» Деск ТРЛ	0634 12360,00	30	12360,00	12360,00	37289,00	12.10.2019
2	ТОВ «ТОРШЕ. К» Асбен Х2146	0638 56021,24	30	56021,24	56021,24		01.11.2019
...							
Всього							

Джерело: розроблено на основі [7]

Основною перевагою цього документа є те, що він відображає залишки на кінець дня за кожним конкретним рахунком постачальника на кінець дня та місяця. Також цей документ дозволяє підприємству контролювати зобов'язання в розрізі кожного контрагента та уникати її прострочення і, відповідно, переходу до безнадійних.

Висновок до розділу 3

При визначенні шляхів удосконалення облікового забезпечення зобов'язань встановлено, що даний об'єкт обліку для підприємства є

джерелом тимчасово користуватися запозиченими коштами. Разом з тим, зобов'язання знижують платоспроможність та ліквідність підприємства. Оскільки, ефективне управління зобов'язання дає можливість усунути негативні наслідки їх наявності, в роботі запропоновано наступні вдосконалення:

- систематизовано основні прийомами управління зобов'язаннями, до наступних напрямків: аналіз замовлень, оформлення розрахунків і встановлення характеру дебіторської та кредиторської заборгованості; оцінка реальної вартості існуючих зобов'язань підприємства; контроль за співвідношенням зобов'язань підприємства;

- удосконалено аналітичний облік зобов'язань для потреб контролю за розрахунками підприємства відповідно до інформаційних запитів менеджменту шляхом відкриття аналітичних рахунків до субрахунку 631 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»;

- розроблено та апробовано на підприємстві Управлінський звіт про зобов'язання підприємства - аналітичного документа, за допомогою якого будуть відображатися всі операції, які здійснювалися з кожним контрагентом протягом визначеного. Формування такої форми управлінської звітності сприятиме посиленому контролю щодо виникнення та погашення простроченої кредиторської заборгованості;

- розроблено Бюджет проплат по зобов'язанням підприємства, який відображає інформацію за кожним контрагентом, дозволяє підприємству контролювати зобов'язання в розрізі кожного контрагента та уникати її прострочення і, відповідно, переходу до безнадійних.

Дані пропозиції дозволяють об'єднати всю інформацію про зобов'язання, що дозволить користувачам, зокрема керівнику підприємства, отримати повну інформацію щодо стану заборгованості перед контрагентами.

ВИСНОВКИ

Прийняття управлінських рішень здійснюється на підставі інформації про зобов'язання, що формується у обліковій системі. У зв'язку з цим виникла необхідність удосконалення теоретичних і методичних аспектів облікового забезпечення управління зобов'язаннями, а також визначення впливу їх величини на платоспроможність підприємства в сучасних умовах господарювання.

На основі проведеного дослідження обліку зобов'язань підприємства можна зробити наступні висновки та пропозиції:

2. Визначено, що зобов'язання мають юридичну, економічну та бухгалтерську природу. Саме в бухгалтерському обліку во виступають у вигляді кредиторської заборгованості, яка визначається як сума, яку повинен сплатити боржник за одержані від постачальника цінності, надані послуги, виконані роботи, нараховану заробітну плату, розрахунки з бюджетом і позабюджетними фондами, тощо.

3. Виявлено, що класифікація кредиторської заборгованості розкриває економічну природу різних її видів та відповідає структурі бухгалтерського балансу. Вона дає змогу згрупувати заборгованість за термінами її виникнення, за видами, за об'єктами обліку та строками погашення. З метою бухгалтерського обліку П(С)БО 11 класифікує кредиторську заборгованість наступним чином: довгострокові зобов'язання, поточні зобов'язання, непередбачені зобов'язання, доходи майбутніх періодів. Викладені у роботі погляди та окремі прийоми класифікації заборгованості можна використовувати як для складання фінансової звітності, так і для управлінських рішень щодо регулювання розрахунків та управління кредиторською заборгованістю.

4. Об'єктом дослідження дипломної роботи вибрано ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел». Основними об'єктами організації облікового процесу є: облікові документи; носії облікових документів; рух носіїв;

технологія і забезпечення облікового процесу. ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел» веде бухгалтерський облік, складає та подає річну фінансову звітність в такому обсязі: баланс форма №1м, звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід) форма № 2м, статистичну звітність та проміжну фінансову звітність. На підприємстві ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел» виділяють такі види поточної кредиторської заборгованості: поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язанням; поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги; поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом (у тому числі з податку на прибуток); інші поточні зобов'язання.

5. Облік операцій по поточній кредиторській заборгованості ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел» здійснюється на підставі договорів та первинних документів, що засвідчують факти здійснення господарської операції.

6. Облік та узагальнення інформації про зобов'язання, що будуть погашені у звичайному ході операційного циклу підприємства або повинні бути погашені протягом дванадцяти місяців з дати балансу призначені рахунки класу 6 «Поточні зобов'язання».

7. Щоб зменшити заборгованість, на ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел» є певна послідовність її погашення. В першу чергу виступають розрахунки за податками та зборами перед бюджетом, а потім підприємство покриває витрати пов'язані з розрахунками з оплати праці та проводить розрахунки з постачальниками та підрядниками.

8. Аналітичний облік ведеться окремо за кожним постачальником та підрядником в розрізі кожного документа (рахунка) на сплату. Удосконалення аналітичного обліку зобов'язань забезпечує вирішення важливих завдань, що мають істотне значення для управління фінансово-господарською діяльністю ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел».

9. З метою досягнення сталого розвитку підприємства необхідно застосовувати постійний моніторинг, аналіз та сучасні методи оцінки, а

також впровадити чітку організацію управління зобов'язаннями. З цією метою розроблено управлінські документи та графік погашення зобов'язань. Рекомендовані у роботі основні напрями удосконалення існуючої системи обліку зобов'язань є запорукою покращення активності суб'єктів господарювання, забезпечення їх стабільності.

Для провадження ефективної діяльності підприємству необхідно володіти засобами, які мають відповідні джерела їх утворення. Залучені (позичені) джерела формування господарських засобів, іншими словами зобов'язання – важливий елемент цих джерел. Дослідивши методичні аспекти облікового забезпечення управління зобов'язаннями підприємства були виявлені проблемні питання. Відкритим залишається питання щодо розробки заходів оптимального здійснення платежів підприємства з метою мінімізації заборгованості підприємства, підвищення його платоспроможності та фінансової стійкості. Ефективне управління зобов'язаннями на підприємстві дозволить не лише оптимізувати фінансовий стан, а забезпечить високі темпи виробництва та конкурентоспроможності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Господарський кодекс України № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. — № 18, № 19–20, № 21–22. —Податковий Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України. — № 13–14, № 15–16, № 17.
2. Цивільний кодекс України : Закон, Кодекс № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. — №№ 40-44. — Ст. 356.
3. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від № 996-XI // Відомості Верховної Ради України. — № 40.
4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»; наказ № 73; URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
5. МСБО 37 «Забезпечення, непередбачені зобов'язання та непередбачені активи» URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_051
6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання»; наказ №20 URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00>
7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти» URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z105001>
8. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи» від 01.01.2012 р. № 929_05; URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_051
9. Абалмасова Н.С. Удосконалення бухгалтерського обліку поточних зобов'язань в Україні на підставі міжнародного досвіду [Електронний ресурс] / Н. С. Абалмасова, В. С. Терещенко. — URL: http://www.rusnauka.com/11_EISN_2010/Economics/64247.doc.htm
10. Агеева Ю. Б. Экономический словарь (для бухгалтера, аудитора, директора) / Ю. Б. Агеева, А. Б. Агеева. — М. : РедСо-Бератор-Паблицинг, 2008. — 256 с.

11. Батрак М.В., Мельниченко І.В., - Первинне відображення поточних зобов'язань : стаття магістра та кандидата економічних наук/ [Електронний ресурс] /– Батрак М.В., Мельниченко І.В., - 2013. URL: www.uk.x-pdf.ru/5ekonomika/1692001-1-udk-6571-4-batruk-melnichenko-iv-ken-nacionalniy-universitet-bioresursiv-prirodokoristuvannya-ukraini-pervinne-vi.php
12. Слободян Н.Г., Миронов О. С., - Використання довгострокових зобов'язань в антикризовому управлінні підприємством : стаття магістра та кандидата економічних наук / Слободян Н.Г., Миронов О. С., - 2016. URL: - <http://global-national.in.ua/archive/11-2016/187.pdf>
13. Аудит оподаткування підприємств : навч. посіб. / О. А. Петрик, Г. М. Давидов, О. Ю. Редько та ін.; за заг. ред. О. А. Петрик ; передм. Т. І. Єфіменко. – К. : ДННУ «Акад. фін. управління», 2012. – 352 с.
14. Багрій К. Характеристика сучасних методів аналізу поточних зобов'язань суб'єкта господарювання / К.Багрій // Економічний аналіз. – 2012. Випуск 11, частина 2. – С. 23–26.
15. Бабець Є. К. Теорія економічного аналізу : навч. посіб. / Є. К. Бабець, М. І. Горлов, С. О. Жуков, В. П. Стасюк. – К. : ВД Професіонал, 2007. – 384 с.
16. Бардаш С. Предмет і об'єкт контролю як галузі наукових знань і практичної діяльності / С. Бардаш // Бухгалтерський облік і аудит. – 2008. – № 6. – С. 55–61.
17. Бичик С. В. Словарь экономических терминов / С. В. Бичек, А. С. Даморацкая, И. В. Даморацкая. – М. : Выш. шк., 2009. – 271 с.
18. Белов В. А. Денежное обязательство / В. А. Белов. –М., 2014.–576 с.
19. Волинець О.О., Кардінал Т.Л., - Аналіз наукових досліджень щодо сутності поточних зобов'язань/ Волинець О.О., Кардінал Т.Л., - 2015. URL: – http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_10/45.pdf
20. Бухгалтерський облік : навч. посібн. / Т. А. Кутинець, Л. В. Чижевська, С. Л. Береза та ін. ; за ред. проф. Ф. Ф. Бутинця. – Житомир : ЖІТІ, 2009. – 672 с.

21. Бухгалтерський облік: навчальний посібник / І. Б. Садовська, Т. В. Божидарнік, К. Є. Нагірська. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 688 с.
22. Бухгалтерський облік: концептуальні основи теорії : навч.-практ. посіб. / В. П. Шило, Н. І. Верхоглядова, С. Б. Ільїна та ін. – К. : Кондор, 2011. – 172 с.
23. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність : підручник / Ткаченко Н. М. – 6-те вид., доповн. і переробл. – К. : Алерта, 2013. – 982 с.
24. Бухгалтерський словник / за ред. проф. Ф. Ф. Бутинця. – Житомир : ПП «Рута», 2009. – 224 с.
25. Войтюшенко Н. М. Інформаційні системи і технології в обліку : навч. посібник / Н. М. Войтюшенко, Л. О. Цибульська. – Донецьк : ДонНУЕТ, 2009. – 69 с.
26. Волинець О. О. Деякі проблеми класифікації зобов'язань підприємств ресторанного господарства / О. О. Волинець. – URL: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/2760/1/50.pdf>
27. Загородній А. Г. Бухгалтерський облік: Основи теорії та практики: підручн. / А. Г. Загородній, Г. О. Партин, Л. М. Пилипенко. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – К. : Знання, 2009. – 422 с.
28. Івахненко С. В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудиту : навчальний посібник / С. В. Івахненко. – 3-є вид., випр. – К. : Знання, 2012. – 348 с.
29. Івашко О. А. Концептуальні основи фінансового механізму / О. А. Івашко // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Науковий журнал. – 2013. – № 4. – С. 65–71.
30. Інформаційні системи і технології в обліку [Електронний ресурс] : тренінг на базі прикладного програмного рішення «1С: Бухгалтерія 8 для України» / Б. В. Кудрицький. – К. : КНЕУ, 2014. – 158 с.

31. Інформаційні системи і технології в обліку : лабораторний практикум. [Електронний ресурс] / за ред. Л. О. Терещенко, Л. І. Іванова. – К. : КНЕУ, 2014. – 251.
32. Економіка підприємства : Учебник для вузов / под ред. проф. В. П. Грузинова. – М. : Банки и биржи, ЮНИТИ, 2013. – 535 с.
33. Економіка підприємства : Учебник / под ред. проф. Н. А. Сафронова. – М. : Юристъ, 2014. – 584 с.
34. Економічна енциклопедія: у 3-х т. / редкол. С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К. : Академія, 2009. – Т. 1. – 664 с.
35. Економічний аналіз (практикум) : навч. посіб. / О. П. Антонюк, Т. М. Ступницька, Н. М. Купріна, І. Є. Подгорна. – Львів : Магнолія 2006, 2010. – 320 с.
36. Ефремов И. А. Теория бухгалтерського учета / И. А. Ефремов, Ю. С. Игумнов. – М. : Недра, 2009. – 287 с.
37. Качалин В. В. Финансовый учет и отчетность в соответствии со стандартами ГААР / В. В. Качалин. – 4-е изд. – М. : Дело, 1998. – 432 с.
38. Ковалевська А. В. Критичний аналіз методів оцінки фінансового стану підприємства / А. В. Ковалевська, С. І. Асєєв // – 2012. – № 3. – С. 163–169.
39. Курганська Н.М. Оцінка зобов'язань у бухгалтерському обліку : стаття аспіранта / Н.М. Курганська – 2008. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/55918/5/Kurhanska_Otsinka.pdf
40. Корінько М.Д. Аудит довгострокових та короткострокових зобов'язань / М.Д.Корінько // ВІСНИК ЖДТУ.- 2017.- № 1 (79).- с.26-30.
41. Лагутін В. Д. Гроші та грошовий обіг : навчальний посібник / В. Д. Лагутін. – К. : Знання, КОО, 2012. – 169 с.
42. Лень В. С. Фінансовий облік : навчальний посібник / В. С. Лень. – К. : Академія, 2011. – 608 с.

43. Пленюк М. Еволюційні етапи формування зобов'язання у дореволюційний період : стаття канд. юр. наук/ М. Пленюк. – 2014. URL:: <http://vuzlib.com/content/view/1065/126/>

44. Огійчук М. Ф. Аудит: організація і методика : навч. посібник / М. Ф. Огійчук. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К. : Алерта, 2012. – 664 с.

45. Омецінська І. Я. Облік і аналіз зобов'язань будівельних підприємств: методика та організація : автореф. дис. ... канд. екон. наук: спец. 08.00.09 / І. Я. Омецінська. – Тернопіль, 2008. – URL: <http://www.nbu.gov.ua/ard/2008/08oiurmo.zip>

46. Орлов І. В. Зобов'язання та його життєвий цикл / І. В. Орлов // Економіка і управління у промисловості : матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф., Дніпропетровськ, 28–29 жовтня 2010 р. – Дніпропетровськ, 2010. – С. 295–296.

47. Орлов І. В. Теорія та методологія бухгалтерського обліку і зобов'язань суб'єктів господарювання : автореф. дис. ... д-ра екон. наук: спец. 08.00.09 / І. В. Орлов. – Житомир, 2011. – 399 с.

48. Пантелеєв В. П. Словник бухгалтера та аудитора / В. П. Пантелеєв, О. С. Сніжко. – К. : ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2009. – 239 с.

49. Парашутин Н. В. Курс бухгалтерського учета / Н. В. Парашутин, Е. П. Козлова. – М. : Финансы, 2013. – 424 с.

50. Практикум з фінансового та управлінського обліку за національними стандартами : навч. посібник / за ред. проф. М. Ф. Огійчука. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Алерта, 2013. – 608 с.

51. Сафарова А. Шляхи вдосконалення класифікації зобов'язань / А. Сафарова. – URL: http://www.library.tane.edu.ua/images/nauk_vydannya/8N7hxS.pdf

52. Сопко В. В. Бухгалтерський облік капіталу підприємства (власності, пасивів): [навч. посібн.] / В. В. Сопко. – К. : Центр Навчальної Літератури, 2006. – 312 с.

53. Сурніна К. С. Зобов'язання і кредиторська заборгованість, проблеми термінології і класифікації / К. С. Сурніна // Економіка: проблеми теорії та практики. Вип. 42. – Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2014. – С. 56–61.
54. Тесленко Т. І. Облік і аналіз поточних зобов'язань : автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.09 / Т. І. Тесленко. – Київ, 2009. – URL: <http://www.nbuu.gov.ua/ard/2009/09ttiopz.zip>.
55. Травінська С. І. Класифікація поточних зобов'язань в законодавстві та бухгалтерському обліку / С. І. Травінська. – URL: http://www.nbuu.gov.ua/portal/soc_gum/znpn/2010_6/31_Klas.pdf.
56. Травінська С. І. Сутність категорії «поточні зобов'язання» в бухгалтерському обліку молокопереробного підприємства / С. І. Травінська // Інвестиції: практика та досвід. – 2013. – Вип. 21. – С. 100–105
57. Управлінський облік : навчальний посібник / за ред. Р. Ф. Бруханський. – Тернопіль : ТНЕУ, 2012. – 223 с.
58. Утенкова К. О. Аудит : навчальний посібник / К. О. Утенкова. – К. : Алерта, 2011. – 408 с.
59. Фінансовий облік : навчальний посібник / за ред. Л. К. Сук, П. Л. Сук. – 2-ге видання, перероблене і доповнене. – К. : Знання, 2012. – 647 с.
60. Фінансовий облік / Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний, Н. Я. Микитюк та ін. – К. : Кондор-Видавництво, 2013. – 552 с.
61. Шеремет А. Д. Финансы предприятий / А. Д. Шеремет, Р. С. Сайфулин. – М. : Инфра-М, 2014. – 412 с.
62. Шапошнікова О. Взаємозв'язок розрахунків і зобов'язань в обліку / О. Шапошнікова, Н. Філіна. – URL: http://www.rusnauka.com/1_ENXXI_2013/Economics/7_137329.doc.htm
63. Фатенок-Ткачук А. О. Облікові процедури контролю зобов'язань перед постачальниками та підрядниками / А. О. Фатенок-Ткачук, А. Р. Данилко // Економічний аналіз: зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: О. В. Ярошук (голов. ред.)

та ін. – Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2016. – Том 26. – № 1. – С. 179-187.

64. Кесарчук Г.С., Мошак І.В. - Поточні зобов'язання: економічна суть, класифікація та їх оцінка / Кесарчук Г.С., Мошак І.В. – 2016. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/>

65. Кесарчук Г.С. - Удосконалення організації обліку поточних зобов'язань підприємства / Кесарчук Г.С. – 2014. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis

66. Ганчоус В.О. Лоя М. - Вдосконалення обліку поточних зобов'язань / Ганчоус В.О. Лоя М. – 2015. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/>

67. Михалюк О.В. - Третя особа як суб'єкт зобов'язальних правовідносин, що виникають під час виконання договорів про надання послуг / Михалюк О.В. – 2014. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/>

68. Потриваєва Н.В., Параконна А.В. - Зобов'язання і розрахунки : економічна та юридична сутність категорій / Потриваєва Н.В., Параконна А.В. – 2017. URL: <http://global-national.in.ua/>

69. Гавлич.Л.Л., Катранжи Л.І. - Особливості підходів до визначення сутності «Поточні зобов'язання / Гавлич.Л.Л., Катранжи Л.І. – 2016. URL: <http://global-national.in.ua/>

ДОДАТКИ

Додаток А

Класифікація зобов'язань за різними ознаками

№ з/п	Класифікаційна ознака	Вид зобов'язань	Характеристика
1	За складністю	Прості	Погашаються одним платежем
		Складні	Включає первинне зобов'язання та набір вторинних зобов'язань
2	За визначеністю в часі	Обмежені в часі	Строк виконання зобов'язання визначений у часі
		Безстрокові	Строк виконання зобов'язання, не визначений у часі
3	За забезпеченістю виконання зобов'язань	Забезпечені	Ті, виконання яких забезпечено заставою
		Незабезпеченні	Ті, виконання яких не забезпечено
4	Залежно від підстави виникнення зобов'язань	Договірні	Постають з угоди, домовленості сторін
		Позадоговірні	Виникають незалежно від волі учасників угоди
5	За способом погашення	Монетарні	Відображають суму коштів, що підлягають сплаті кредиторам
		Немонетарні	Зобов'язання поставити товари або надати послуги певної кількості та якості
6	За часом виникнення	Теперішні	Виникають у результаті операцій та інших подій у минулому періоді
		Майбутні	Визначаються рішенням керівництва придбати активи в майбутньому та не є причиною для утворення справжнього зобов'язання. Однак, якщо зобов'язання базуються на щорічних закупках або мають постійний характер, підприємство може визнати як заборгованість майбутні виплати
7	За терміном погашення	Довгострокові	Включають отримані позики, випущені облігації, видані заставні, векселі, зобов'язання з оренди тощо, якщо вони розраховані на строк погашення більше одного року
		Короткострокові	Зобов'язання, що задовольняються за допомогою використання поточних активів або створення інших короткострокових зобов'язань
8	За можливістю оцінки	Фактичні	Виникають як наслідок з договірних відносин або законодавчих актів, їх суму можна оцінити досить точно. Фактичні зобов'язання поділяються на два види: документальні та враховані
		Оцінні	Сума оцінних зобов'язань не може бути визначена до настання визначеної дати.
		Умовні	Зобов'язання, спричинені умовними фактами господарського життя. Умовні зобов'язання не обліковуються в основній інформаційній сукупності та не відображаються у фінансових звітах, вони розкриваються в вигляді приміток

Додаток Б

Нормативні документи з питань обліку зобов'язань підприємства

№ з/п	Документ	Зміст документа	Де використовується
1	Конституція України	Регулює основні права та обов'язки громадян України	Регулює забезпечення діяльності будь-якого підприємства, установи та організації, проголошує права та обов'язки органів управління, суб'єктів підприємницької діяльності та громадян
2	Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV	Встановлено правові основи здійснення підприємництва в Україні, гарантії свободи підприємницької діяльності. Дає визначення зобов'язання	Для організації обліку короткострокових кредитів банків
3	Цивільний Кодекс України	Визначає основні аспекти юридичних стосунків підприємств	Для організації обліку короткострокових кредитів банків
4	Податковий кодекс України від 02.12.2010 №2755-VI	Визначає порядок оподаткування діяльності підприємств	Для організації обліку розрахунків за податками й платежами
5	Про господарські товариства : Закон України від 18.05.2013 р. № 1576-12-ВР	Цей закон визначає поняття і види господарських товариств, правила їх створення, діяльності, а також права і обов'язки їх учасників та засновників	Для організації діяльності підприємства
6	Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 01.01.2014р. № 996-XII	Наводяться терміни, основні принципи обліку та звітності, державне регулювання обліку, вимоги до первинних облікових документів, фінансова звітність	Для організації бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності
7	Про аудиторську діяльність : Закон України прийнятий ВР України від 12.12.2012 р. № 3125-XII	Регулює порядок сертифікації аудиторів, організацію роботи аудиторських фірм, здійснення аудиторської діяльності в Україні	Для організації аудиторських перевірок
8	Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1	Цим положенням (стандартом) визначається мета, склад і принципи підготовки фінансової	Для організації бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності

	«Загальні вимоги до фінансової звітності, затверджений наказом Мінфіну України №73 від 07.02.2013р.	звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів	
9	Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. Затв. Наказом Міністерства Фінансів України від 30.11.99 №291	Ця інструкція встановлює призначення і порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку для узагальнення інформації про наявність і рух активів, капіталу, зобов'язань та факти фінансово-господарської діяльності підприємств	Спрямована на забезпечення єдності відображення однорідних за змістом господарських операцій
10	План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. Затв. Наказом Мінфіну України від 30.11.99 №291	Встановлює призначення і порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку для узагальнення інформації про наявність і рух активів, капіталу і зобов'язань та факти фінансово-господарської діяльності, в т.ч. зобов'язань підприємства	Для котирування документів первинного обліку, ведення регістрів бухгалтерського обліку
11	«Зобов'язання» Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11	Цим положенням визначаються методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про дебіторську заборгованість та її розкриття у фінансовій звітності	Для організації обліку зобов'язань

Перелік спеціальної літератури з обліку зобов'язань підприємства

№ з/п	Літературне джерело	Короткий зміст	Де використовується
1	2	3	4
1	Стаття: Батрак М.В., та кандидата економічних наук Мельниченко І.В., – «Первинне відображення поточних зобов'язань». НУБіП – 2013р..	У статті висвітлено особливості первинного обліку поточних зобов'язань.	Розділ 1,2,3.
2	Стаття : Слободян Н.Г., кандидат економічних наук, Миронов О.С., – «Використання довгострокових зобов'язань в антикризовому управлінні підприємством». НУХТ – 2016..	Висвітлено основні напрямки ефективного контролю зобов'язань та їх використання в діяльності підприємства.	Розділ 1.
3	Стаття : Волинець О.О., кандидат економічних наук та Кардінал Т.Л., – «Аналіз наукових досліджень щодо сутності поточних зобов'язань». - 2015р..	Висвітлено різні підходи до класифікації зобов'язань.	Розділ 1,2,3.
4	Стаття : Кесарчук Г.С., кандидат економічних наук, Мошак І.В., – «Поточні зобов'язання : економічна суть, класифікація та їх оцінка». -2016р..	Розкрито економічну сутність поточних зобов'язань. Висвітлено нормативну базу щодо оцінки зобов'язань та методику їх оцінки.	Розділ 1,2,3.
5	Стаття : Кесарчук Г.С., кандидат економічних наук - «Удосконалення організації обліку поточних зобов'язань підприємства». - 2014р..	Висвітлено класифікаційні групи зобов'язань, основні організації їх обліку.	Розділ 1,2,3.
6	Стаття : Ганчус В.О., Лоя, М.І., – «Вдосконалення обліку поточних зобов'язань». – 2015р..	Висвітлено поняття зобов'язань.	Розділ 1,2,3.
7	Стаття : Михалюк О.В., – « Третя особа як суб'єкт зобов'язальних правовідносин, що виникають під час виконання договорів про надання послуг» - 2014р..	Висвітлено поняття третьої особи як суб'єкта зобов'язальних відносин.	Розділ 1.
8	Стаття : Патривасєва Н.В., доктор економічних наук, Паракона А.В., – «Зобов'язання і розрахунки : економічна та юридична сутність категорій». - 2016 р..	У статті висвітлено результати дослідження економічної та правової сутності категорій «розрахунки» та «зобов'язання» в системі бухгалтерського обліку.	Розділ 1,3.
9	Стаття : Гавлич.Л.Л., кандидат економічних наук, Катранжи Л.І., – « Особливості підходів до визначення сутності «Поточні зобов'язання» та їх класифікація». - 2017р..	У статті розглядається генезис дефініції зобов'язань як економічної та юридичної категорії.	Розділ 1,2,3.
10	Стаття : Бондаренко Н.М., кандидат економічних наук – «Внутрішньогосподарський контроль зобов'язань перед постачальниками та підрядниками». – 2017р..	У статті розглянуто основні елементи організації внутрішньогосподарського контролю розрахунків із постачальниками та підрядниками, висвітлено його мету та завдання.	Розділ 2.

11	Стаття : Владика О.Є., - « Шляхи вдосконалення обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками». – 2016р..	У статті висвітлено економічні взаємовідносини та розрахункові операції з постачальниками та підрядниками.	Розділ 2,3.
----	---	--	-------------

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Облікова політика ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел»

**ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА
ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел»**

Додаток 1
до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
«Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва»

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ СУБ'ЄКТА МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Підприємство	ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел»	за ЄДРПОУ	
Територія		за КОАТУУ	
Організаційно-правова форма господарювання		за КОПФГ	
Орган державного управління		за СПОДУ	-
Вид економічної діяльності		за КВЕД	
Одиниця виміру:			
Адреса:			

Баланс на 31 грудня 2014 р.

Форма № 1-м
Код за ДКУД 1801006

АКТИВ	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I.Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	020	-	-
Основні засоби			
залишкова вартість	030	72.8	79.6
первісна вартість	031	245.2	285,3
знос	032	(172.4)	(205.7)
Довгострокові біологічні активи			
справедлива (залишкова) вартість	036	-	-
первісна вартість	036	-	-
накопичена амортизація	037	()	()
Довгострокові фінансові інвестиції	040	-	-
Інші необоротні активи	070	34.4	
Усього за розділом I	080	107.2	79.6
II.Оборотні активи			
Виробничі запаси	100	4.3	6.1
Поточні біологічні активи	110	-	-
Готова продукція	130	-	-
Дебіторська заборгованість за товари роботи, послуги:			
чиста реалізаційна вартість	160	14.9	189.4
первісна вартість	161	14.9	189.4
резерв сумнівних боргів	162	()	()
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	170	2.1	1.2
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	184.2	278,9
Поточні фінансові інвестиції	220	-	-
Грошові кошти та їх еквіваленти:			
в національній валюті	230	453,9	599.3
у тому числі в касі	231	-	-
в іноземній валюті	240	0.2	0.2
Інші оборотні активи	250	181.0	19.0
Усього за розділом II	260	840.6	1094.1
III.Витрати майбутніх періодів	270	-	-

IV. Необоротні активи та групи вибуття	275	-	-
баланс	280	947.8	1173.7
ПАСИВ			
	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Статутний капітал	300	532.2	532.2
Додатковий капітал	320	-	-
Резервний капітал	340	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	116.0	262,5
Неоплачений капітал	360	(694.8)	()
Усього за розділом I	380	(46.6)	794.7
II. Забезпечення наступних витрат і цільове фінансування			
III. Довгострокові зобов'язання	480	-	-
IV. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	500	-	-
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	510	-	-
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	726.4	240.6
Поточні зобов'язання за розрахунками			
з бюджетом	550	22.4	27,0
зі страхування	570	-	-
з оплати праці	580	-	-
Інші поточні зобов'язання	610	245.6	111.4
Усього за розділом IV	520	994.4	379.0
У. Доходи майбутніх періодів	630	-	-
Баланс	640	947.8	1173.7

Звіт про фінансові результати за 2014 рік

Форма № 2-м
Код за ДКУД 1801007

СТАТТЯ	Код рядка	За звітний період	За аналогіч. період попереднього року
1	2	3	4
Дохід (виручка) від реалізації продукції і товарів, робіт, послуг)	010	3246.0	1979.0
Непрямі податки та Інші вирахування з доходу	020	(478.4)	(329.8)
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (010-020)	030	2767,6	1649.2
Інші операційні доходи	040	-	-
Інші доходи	050	3.8	1.2
Разом чисті доходи (030+040+050)	070	2771.4	1650.4
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	080	(2209.6)	(502.4)
Інші операційні витрати	090	(388.9)	(1720.4)
у тому числі	091	-	-
	092	()	()
Інші витрати	100	()	()
Разом витрати (080+090+100)	120	(2598.5)	(2222,8)
Фінансовий результат до оподаткування (070-120)	130	172.9	(572.4)
Податок нз прибуток	140	(26.4)	(103.0)
Чистий прибуток (збиток) (130-140)	150	146.5	1469.4
Забезпечення матеріального заохочення	160	-	-

Керівник
Головний бухгалтер

Додаток Ж.2

Додаток 1

до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
«Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва»

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ СУБ'ЄКТА МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Підприємство	ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел»	за ЄДРПОУ	
Територія		за КОАТУУ	
Організаційно-правова форма господарювання		за КОПФГ	
Орган державного управління		за СПОДУ	
Вид економічної діяльності		за КВЕД	
Одиниця виміру:			
Адреса:			

Баланс на 31 грудня 2015 р.

Форма № 1-м

Код за ДКУД 1801006

АКТИВ	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I.Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	020	-	-
Основні засоби			
залишкова вартість	030	79.6	47,6
первісна вартість	031	285.3	239.0
знос	032	(205.7)	(191.5)
Довгострокові біологічні активи:			
справедлива (залишкова) вартість	035	-	-
первісна вартість	036	-	-
накопичена амортизація	037	()	()
Довгострокові фінансові інвестиції	040	-	-
Інші необоротні активи	070	-	-
Усього за розділом I	080	79,6	47,6
II.Оборотні активи			
Виробничі запаси	100	6.1	26.3
Поточні біологічні активи	110	-	-
Готова продукція	130	-	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги			
чиста реалізаційна вартість	160	189.4	215.1
первісна вартість	161	189.4	215.1
резерв сумнівних боргів	162	()	()
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	170	1.2	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	278,9	436.9
Поточні фінансові інвестиції	220	-	-
Грошові кошти та їх еквіваленти:			
в національній валюті	230	599.3	801.3
у тому числі в касі	231	-	-
в іноземній валюті	240	0.2	0.4
Інші оборотні активи	250	19.0	36.3
Усього за розділом II	260	1094.1	1516.3
III.Витрати майбутніх періодів	270	-	-
IV.Необоротні активи та групи вибуття	276	-	-
Баланс	280	1173.7	1563.9

ПАСИВ	Код	На початок	На кінець
	рядка	звітнього року	звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Статутний капітал	300	532.2	532.2
Додатковий капітал	320	-	-
Резервний капітал	340	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	262.5	424.6
Неоплачений капітал	360	()	()
Усього за розділом I	380	794.7	956.8
II. Забезпечення наступних витрат і цільове фінансування	430	-	-
III. Довгострокові зобов'язання	480	-	-
IV. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	500	-	80.0
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	510	-	-
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	240.6	185.3
Поточні зобов'язання за розрахунками			
з бюджетом	550	27.0	11.3
зі страхування	570	-	65.6
з оплати праці	580	-	98.9
Зобов'язання пов'язані з необоротними активами та групами вибуття, утримуваними для продажу	605	-	-
Інші поточні зобов'язання	610	111.4	166.0
Усього за розділом IV	620	379.0	607.1
V. Доходи майбутніх періодів	630	-	-
Баланс	640	1173.7	1563.9

Звіт про фінансові результати за 2015 рік

Форма № 2-м

Код за ДКУД 1801007

СТАТТЯ	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	010	3498.5	3 246.0
Непрямі податки та інші вирахування з доходу	020	(583)	(478,4)
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (010-020)	030	2915.5	2 767.6
Інші операційні доходи	040	20.4	-
Інші доходи	050	0.3	3.8
Разом чисті доходи (030+040+050)	070	2936.2	2 771.4
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	080	(2007.2)	(2209.6)
Інші операційні витрати	090	(728.4)	(388.9)
у тому числі:	091	-	-
Інші витрати	100	(3.0)	()
Разом витрати (080+090+100)	120	(2738.6)	(2598.5)
Фінансовий результат до оподаткування (070-120)	130	197.6	172.9
Податок на прибуток	140	(35.5)	(26.4)
Чистий прибуток (збиток) (130-140)	150	162.1	146.5
Забезпечення матеріального заохочення	160	-	-
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції та дохід від зміни вартості поточних біологічних активів	201		
Витрати від первісного визнання біологічних зхтєив і сільськогосподарської продукції та витрати від зміни вартості поточних біологічних активів	202		

Керівник

Головний бухгалтер

Додаток Ж.3

Додаток 1
до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
«Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва»

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ СУБ'ЄКТА МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Підприємство	ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел»	за ЄДРПОУ	
Територія		за КОАТУУ	
Організаційно-правова форма господарювання		за КОПФГ	
Орган державного управління		за СПОДУ	
Вид економічної діяльності		за КВЕД	
Одиниця виміру:			
Адреса:			

Баланс на 31 грудня 2016 р.

Форма № 1-м
Код за ДКУД 1801006

АКТИВ	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	020	-	-
Основні засоби			
залишкова вартість	030	47.6	2443.2
первісна вартість	031	239.0	2647.6
знос	032	(191.5)	(204.4)
Довгострокові біологічні активи			
справедлива (залишкова) вартість	035		
первісна вартість	036	-	-
накопичена амортизація	037	()	()
Довгострокові фінансові інвестиції	040	-	-
Інші необоротні активи	070	-	-
Усього за розділом I	080	47.6	2443.2
II. Оборотні активи			
Виробничі запаси	100	26.3	4.3
Поточні біологічні активи	110	-	-
Готова продукція	130	-	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:			
чиста реалізаційна вартість	160	215.1	496.9
первісна вартість	161	215.1	496.9
резерв сумнівних боргів	162	()	()
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	170		8.9
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	436.9	101.8
Поточні фінансові інвестиції	220	-	-
Грошові кошти та їх еквіваленти			
в національній валюті	230	801.3	94.1
у тому числі в касі	231	-	-
в іноземній валюті	240	0.4	-
Інші оборотні активи	250	36.3	13.2
Усього за розділом II	260	1516.3	719.2
III. Витрати майбутніх періодів	270	-	-
IV. Необоротні активи та групи вибуття	275	-	-
Баланс	280	1563.9	3162.4

ПАСИВ	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Статутний капітал	300	532.2	532.2
Додатковий капітал	320	-	-
Резервний капітал	340	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	424.6	589.1
Неоплачений капітал	360	()	()
Усього за розділом I	380	956.8	1121.3
II. Забезпечення наступних витрат і цільове фінансування	430	-	-
III. Довгострокові зобов'язання	480	-	-
IV. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	500	80.0	394.2
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	510	-	-
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	185.3	1093.1
Поточні зобов'язання за розрахунками			
з бюджетом	550	11.3	65.6
зі страхування	570	65.6	73.1
з оплати праці	580	98.9	78.9
Зобов'язання пов'язані з необоротними активами та групами вибуття, утримуваними для продажу	605	.	-
Інші поточні зобов'язання	610	166.0	336.2
Усього за розділом IV	620	607.1	2041.1
V. Доходи майбутніх періодів	630	-	-
Баланс	640	1563.9	3162.4

Звіт про фінансові результати за 2016 рік

Форма № 2-м
Код за ДКУД 1801007

СТАТТЯ	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	010	3981.0	3498.5
Непрямі податки та інші вирахування з доходу	020	(696.2)	(583.0)
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (010-020)	030	3284.8	2915.5
Інші операційні доходи	040	-	20.4
Інші доходи	050	50.1	0.3
Разом чисті доходи (030+040+050)	070	3334.9	2936.2
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	080	(696.5)	(2007.2)
Інші операційні витрати	090	(2408.6)	(728.4)
у тому числі	091	-	-
	092	-	-
Інші витрати	100	(29.2)	(3,0)
Разом витрати (080+090+100)	120	(3134.3)	(2738,6)
Фінансовий результат до оподаткування (070-120)	130	200.6	197.6
Податок на прибуток	140	(36.1)	(35.5)
Чистий прибуток (збиток) (130-140)	150	164.5	162.1
Забезпечення матеріального заохочення	160	-	-
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції та дохід від зміни вартості поточних біологічних активів	201		
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції та витрати від зміни вартості поточних біологічних активів	202		

Керівник

Головний бухгалтер

Додаток Ж.4

Додаток 1

до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
«Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва»**ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ СУБ'ЄКТА МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА**

Підприємство	ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел»	за ЄДРПОУ	
Територія		за КОАТУУ	
Організаційно-правова форма господарювання		за КОПФГ	
Орган державного управління		за СПОДУ	
Вид економічної діяльності		за КВЕД	
Одиниця виміру:			
Адреса:			

Баланс на 31 грудня 2017 р.

Форма № 1-м

Код за ДКУД 1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	2443.2	2346.2
первісна вартість	1011	2647.6	2647.6
знос	1012	(204.4)	(301.4)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	2443.2	2346.2
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	4,3	5,9
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Потомні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	496.9	531.4
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	8.9	10.1
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	101.8	85.9
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	94.1	89.4
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	13.2	15.0
Усього за розділом II	1195	719.2	737.7
III Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи прибуття	1200	-	-
Баланс	1300	3162.4	3083.9
Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	532.2	532.2
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	589.1	499.9
Неоплачений капітал	1425	()	()
Усього за розділом I	1495	1121.3	1032.1
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	-	-

III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	394.2	390.2
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	1093.1	1120.4
розрахунками з бюджетом	1620	65.6	60.1
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	73.1	69.4
розрахунками з оплати праці	1630	78.9	71.5
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	336.2	340.2
Усього за розділом III	1695	2041.1	2051.8
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	3162.4	3083.9

Звіт про фінансові результати за 2017 рік

Форма № 2-м
Код за ДКУД 1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт послуг);	2000	3001.4	3284.8
Інші операційні доходи	2120	-	-
Інші доходи	2240	3.1	50.1
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	3004.5	3334.9
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт послуг)	2050	(675.6)	(696.5)
Інші операційні витрати	2180	(2398.1)	(2408.6)
Інші витрати	2270	(20.0)	(29.2)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(3093.7)	(3134.3)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	(89.2)	200.6
Податок на прибуток	2300	(-)	(36.1)
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	(89.2)	164.5

Керівник
Головний бухгалтер

Додаток Ж.5

Додаток 1
до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
«Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва»

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ СУБ'ЄКТА МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Підприємство	ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел»	за ЄДРПОУ	
Територія		за КОАТУУ	
Організаційно-правова форма господарювання		за КОПФГ	
Орган державного управління		за СПОДУ	
Вид економічної діяльності		за КВЕД	
Одиниця виміру:			
Адреса:			

Баланс на 31 грудня 2018 р.

Форма № 1-м
Код за ДКУД 1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби:	1010	2346.2	2287.7
первісна вартість	1011	2647.6	2647.6
знос	1012	(301.4)	(359.9)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	2346.2	2287.7
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	5.9	26.4
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	1125	531.4	501.0
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	10.1	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	85.9	60.2
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	89.4	191.3
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	15.0	16.0
Усього за розділом II	1195	737.7	794.9
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1300	3083.9	3082.6
Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований пайовий/ капітал	1400	532.2	532.2
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415		

Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	499.9	539.4
Неоплачений капітал	1425	-	-
Усього за розділом I	1495	1032.1	1071.6
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	390.2	384.1
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари роботи, послуги	1615	1120.4	1275.8
розрахунками з бюджетом	1620	60.1	-
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	69.4	51.1
розрахунками з оплати праці	1630	71.5	-
Доходи майбутніх періодів	1 665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	340.2	300.0
Усього за розділом III	1695	2051.8	2011.0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	3083.9	3082.6

Звіт про фінансові результати за 2018 рік

Форма № 2-м

Код за ДКУД 1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2419.2	3001.4
Інші операційні доходи	2120	-	-
Інші доходи	2240	0.5	3.1
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	2419.7	3004.5
Собівартість реалізованої продукції (товарів робіт послуг)	2050	(587.7)	(675.6)
Інші операційні витрати	2180	(1773.3)	(2398.1)
Інші витрати	22 70	(10.5)	(20.0)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(2371.5)	(3093.7)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	48.2	(89.2)
Податок на прибуток	2300	(8.7)	-
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	39.5	(89.2)

Керівник
Головний бухгалтер

Витяг з робочого плану
ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел»

№	Синтетичний рахунок за планом рахунків		Назва субрахунку за порядком			Об'єкт аналітичного обліку
	Шифр	Назва	1-го	2-го	3-го	
1	2	3	4	5	6	7
1	20	Запаси	201-209			Запаси
2	28	Товари на складі	281-285			Товари
3	23	Виробництво	231-233			Виробництво
4	91	Загальновиробничі витрати				Витрати
5	92	Адміністративні витрати				Витрати
6	93	Витрати на збут				Витрати
7	94	Інші витрати				Витрати
8	30	Каса	301,302			Готівка
9	31	Поточні рахунки в банках	311,312			Безготівкові кошти
10	37	Розрахунки з різними дебіторами	371			Постачальники та підрядники
11	63	Розрахунки з постачальниками та підрядниками	631,632			Постачальники та підрядники
12	64	Розрахунки за податками та платежами	641,643, 644			Податки та платежі
13	68	Розрахунки за іншими операціями	685			Постачальник и та підрядники

*Джерело: розроблено автором самостійно

**Відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій з
виникнення та погашення поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги**

ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел»

№ пор.	Зміст операції	Типова кореспонденція рахунків		Кореспонденція рахунків, яку застосовує ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел»		
		Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Сума, грн.
1	2	3	4	5	6	7
1	Надходження запасів від постачальників	20 «Виробничі запаси»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	20 «Виробничі запаси»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	5900,00
2	Надходження від постачальників товарів	28 «Товари»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	28 «Товари»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	4530,00
3	На суму ПДВ	641 «Розрахунки за податками»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	641 «Розрахунки за податками»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	2086,00
4	Погашено заборгованість перед постачальником	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	31 «Рахунки в банках»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	31 «Рахунки в банках»	12516,00
5	Отримано послуги виробничого призначення, виконані сторонньою організацією Одночасно на суму ПДВ	23 «Виробництво» 641 «Розрахунки за податками»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	23 «Виробництво» 641 «Розрахунки за податками»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	1500,00 300,00

Закінчення табл. 1

1	2	3	4	5	6	7
6	Отримано послуги з ремонту, опалення, освітлення приміщення цеху Одночасно на суму ПДВ	91 Загальновиробничі витрати» 641 «Розрахунки за податками»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» 63 «Розрахунки з постачальниками й підрядниками»	91 Загальновиробничі витрати» 641 «Розрахунки за податками»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» 63 «Розрахунки з постачальниками й підрядниками»	2050,00 410,00
7	Отримано послуги з ремонту, опалення, освітлення приміщення цеху Одночасно на суму ПДВ	91 Загальновиробничі витрати» 641 «Розрахунки за податками»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» 63 «Розрахунки з постачальниками й підрядниками»	91 Загальновиробничі витрати» 641 «Розрахунки за податками»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» 63 «Розрахунки з постачальниками й підрядниками»	3000,00 600,00
8	Отримано послуги з ремонту, опалення, освітлення адміністративного цеху	92 «Адміністративні витрати» 641 «Розрахунки за податками»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» 63 «Розрахунки з постачальниками і підрядниками»	92 «Адміністративні витрати» 641 «Розрахунки за податками»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» 63 «Розрахунки з постачальниками і підрядниками»	3256,00 651,20
9	Пред'явлення претензій постачальникам при невиконанні умов договору	374 «Розрахунки за претензіями»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	374 «Розрахунки за претензіями»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	2580,00
10	Перерахування авансу постачальникам	371 «Розрахунки за виданими авансами»	31 «Рахунки в банках»	371 «Розрахунки за виданими авансами»	31 «Рахунки в банках»	1000,00

Таблиця 2

**Журнал господарської діяльності підприємства
ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел»**

№ пор.	Найменування операції	Типова кореспонденція рахунків		Кореспонденція рахунків, яку застосовує ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел»		Сума, грн.
		Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	
21.10.2018р.						
1	Придбано матеріали	201 «Сировина й матеріали»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	201 «Сировина й матеріали»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	50 000,00
2	Відображено розрахунки за податковим кредитом	641 «Розрахунки за податками»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	641 «Розрахунки за податками»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	10 000,00
30.10.2018р.						
3	Перераховані кошти постачальнику	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	58 800,00
4	Коригування розрахунків по ПДВ	641 «Розрахунки за податками»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	641 «Розрахунки за податками»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	(200,00)
5	Коригування собівартості придбаного товару на суму знижки	201 «Сировина й матеріали»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	201 «Сировина й матеріали»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	(1200,00)

Таблиця 3

**Журнал господарських операцій ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел»
з обліку ПДВ при реалізації послуг**

№ пор.	Найменування операції	Типова кореспонденція рахунків		Кореспонденція рахунків, яку застосовує ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел»		Сума, грн
		Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	
Перша подія – надання послуг ремонту						
1	Відображений дохід від реалізації послуг	361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями»	703 «Дохід від реалізації робіт і послуг»	361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями»	703 «Дохід від реалізації робіт і послуг»	18 000,00
2	Відображені податкові зобов'язання з ПДВ	703 «Дохід від реалізації робіт і послуг»	641 «Розрахунки за податками»	703 «Дохід від реалізації робіт і послуг»	641 «Розрахунки за податками»	3 000,00
3	Відображені прямі матеріальні витрати на ремонт	23 «Виробництво»	201 «Сировина й матеріали»	23 «Виробництво»	201 «Сировина й матеріали»	5 000,00
4	Відображена виробнича собівартість послуг	903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг»	23 «Виробництво»	903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг»	23 «Виробництво»	5 000,00
5	Списана на фінансовий результат сума доходів від реалізації послуг	703 «Дохід від реалізації робіт і послуг»	791 «Результат операційної діяльності»	703 «Дохід від реалізації робіт і послуг»	791 «Результат операційної діяльності»	15 000,00
6	Списана на фінансовий результат виробнича собівартість послуг	791 «Результат операційної діяльності»	903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг»	791 «Результат операційної діяльності»	903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг»	5 000,00
7	Отримана оплата за відвантажені товари	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями»	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями»	18 000,00

Таблиця 4

**Журнал господарських робіт ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел»
з обліку ПДВ при отриманні попередньої оплати за послуги**

№ пор.	Найменування операції	Типова кореспонденція рахунків		Кореспонденція рахунків, яку застосовує ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел»		Сума, грн.
		Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	
Перша подія – надходження попередньої оплати від покупця (авансу)						
1	Отримана передоплата за послуги від покупця	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	681 «Розрахунки за авансами одержаними»	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	681 «Розрахунки за авансами одержаними»	6 000,00
2	Відображені податкові зобов'язання з ПДВ	643 «Податкові зобов'язання»	641 «Розрахунки за податками»	643 «Податкові зобов'язання»	641 «Розрахунки за податками»	1 000,00
3	Надано послуги в рахунок передоплати	361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями»	703 «Дохід від реалізації робіт і послуг»	361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями»	703 «Дохід від реалізації робіт і послуг»	6 000,00
4	Вписано суму раніше нарахованих податкових зобов'язань	703 «Дохід від реалізації робіт і послуг»	643 «Податкові зобов'язання»	703 «Дохід від реалізації робіт і послуг»	643 «Податкові зобов'язання»	1 000,00
5	Відображені прямі матеріальні витрати	23 «Виробництво»	201 «Сировина й матеріали»	23 «Виробництво»	201 «Сировина й матеріали»	2 000,00
6	Відображена виробнича собівартість послуг	903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг»	23 «Виробництво»	903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг»	23 «Виробництво»	2 000,00
7	Списана на фінансовий результат сума доходів від реалізації послуг	703 «Дохід від реалізації робіт і послуг»	791 «Результат операційної діяльності»	703 «Дохід від реалізації робіт і послуг»	791 «Результат операційної діяльності»	5 000,00
	Списана на фінансовий результат виробнича собівартість послуг	791 «Результат операційної діяльності»	903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг»	791 «Результат операційної діяльності»	903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг»	2 000,00
8	Відображено зарахування заборгованостей	681 «Розрахунки за авансами одержаними»	361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями»	681 «Розрахунки за авансами одержаними»	361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями»	6 000,00

Таблиця 5

Типові проводки ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел» з обліку зобов'язань за розрахунками з оплати праці та страхування

№ пор.	Найменування операції	Типова кореспонденція рахунків		Кореспонденція рахунків, яку застосовує ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел»		Сума, грн.
		Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	
Нарахування заробітної плати						
1	Нарахована заробітна плата управлінському персоналу	92 «Адміністративні витрати»	661 «Розрахунки за заробітною платою»	92 «Адміністративні витрати»	661 «Розрахунки за заробітною платою»	14892,00
2	Нарахована заробітна плата працівникам виробничого цеху	23 «Виробництво»	661 «Розрахунки за заробітною платою»	23 «Виробництво»	661 «Розрахунки за заробітною платою»	11169,00
Нарахування на заробітну плату						
3	Нарахування ЄСВ на суму заробітної плати управлінського персоналу	92 «Адміністративні витрати»	651 «ЄСВ»	92 «Адміністративні витрати»	651 «ЄСВ»	3276,24
4	Нарахування ЄСВ на суму заробітної плати виробничого персоналу	23 «Виробництво»	651 «ЄСВ»	23 «Виробництво»	651 «ЄСВ»	2457,18
Утримання із заробітної плати працівників						
5	Утримання з нарахованої заробітної плати ПДФО	661 «Розрахунки за заробітною платою»	6411 «ПДФО»	661 «Розрахунки за заробітною платою»	6411 «ПДФО»	4690,98
6	Утримання з нарахованої заробітної плати військового збору	661 «Розрахунки за заробітною платою»	642 «Військовий збір»	661 «Розрахунки за заробітною платою»	642 «Військовий збір»	390,91

Таблиця 6

**Відображення поточної кредиторської заборгованості
ТОВ «Туристична компанія «Соната-Тревел» в розділі III «Поточні
зобов'язання і забезпечення» пасиву Балансу на кінець 2018 року**

№ пор.	Розділ пасиву балансу	Код рядка	Рахунки бухгалтерського обліку	Сума, тис. грн.
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
1	Короткострокові кредити банків	1600	сальдо Кт 31, 60	-
2	Векселі видані	1605	сальдо Кт 62	-
3	Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	сальдо Кт 61	54,0
4	товари, роботи, послуги	1615	сальдо Кт 63	1,7
5	розрахунками з бюджетом	1620	сальдо Кт 641 та 642	24,2
6	у тому числі з податку на прибуток	1621	сальдо Кт 641/прибуток	11,8
7	розрахунками зі страхування	1625	сальдо Кт 65	-
8	розрахунками з оплати праці	1630	сальдо Кт 66	-
9	Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	сальдо Кт 681	-
10	Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	сальдо Кт 67	-
11	Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	сальдо Кт 682 та 683	-
12	Поточні забезпечення	1660	сальдо Кт 471, 472, 473, 474, 477, 478 – в частині забезпечень, які планується використати протягом 12 місяців з дати балансу	-
13	Доходи майбутніх періодів	1665	сальдо Кт 69	-
14	Інші поточні зобов'язання	1690	Облік за рахунками 643, 644	98,3
15	Усього за розділом III	1695	ст. (1600 + 1605 + 1610 + 1615 + 1620 + 1625 + 1630 + 1635 + 1640 + 1645 + 1650 + 1660 + 1665 + 1690)	178,1